

— (Ujságírók kirándulása az aggteleki barlanghoz.) A Magyarországi Kárpátegyesület meghívására mintegy harminc hírlapíró rándult ki a fővárosból és Gömörmegyéből, hogy a Kárpátegyesület részéről a barlang érdekében az utóbbi években hozott áldozatok eredményeit, az ujonnan felfedezett ágakat, utakat megtekintsék. Az ujságírók e hó 22-én, vasárnap reggel 5 órakor érkeztek Tornallyára, ahol a Kárpátegyesület részéről Siegmeth Károly alelnök, a megye részéről pedig idős és ifj. Hevessy László fogadták az érkezőket. Gömörvármegye megyebizottsági tagjai közül megjelentek: Bornemisza László alispán, Tornallyay Zoltán, Zsoldos Elemér, Gedeon Jenő, Szonthag Zoltán, Kassáról: Adriányi Béla, Dobó József, Fülöp Károly, Strasser Sándor. Reggeli után a megyei előkelőségek pompás magánfogatainak hosszú sorozata röpitette a másfélórányira fekvő barlanghoz a vendégeket, ahol a környékből 30—40 főből álló kocsisor verődött össze. A kedélyes hangulatban elköltött villásreggeli után a társaság a barlang régi bejáratához vonult a barlang újjászervezőinek tiszteletére elhelyezett emléktábla leleplezésére. Fülöp Károly, a Kárpátegyesület keleti osztályának titkára lelkes szavakban méltatta Siegmeth Károly alelnök és Münnich Kálmán bányaigazgató érdemeit s önzetlen munkásságát, amelylyel a barlang új bejáratát létesítették, ezzel Gömör- és Abauj-Tornavármegyét összekötötték, a barlangot felmérték és járhatóvá tették. Majd Gedeon Jenő földbirtokos, a barlang gondnoka átvette a diszes emléktáblát a létesítő bizottságtól s a sajtó támogatását kérte a barlang ügyében. Komoróczy Miklós rozsnyói tanár és lapszerkesztő ékes palóc dialektusban, elmés beszédben üdvözölte a fővárosi vendégeket. Az ünnepély után a társaság, mely a környékbeliekkel időközben mintegy 200 főre szaporodott, a barlang megtekintésére indult. A Styx és Acharon patakok mentén elhaladva, a régi barlang egyik leghatalmasabb termét tekintették meg, amelyet Siegmeth alelnök a venéglátás emlékére Rákóczi-teremnek keresztelt el mire a cigány rázendített a Rákóczi-indulóra. Negyedóra múlva a nagytemplomba érkezve, nagy műélvezetben részesült a társaság: Harmath Ilona, a Népszínház énekművésznője egy remek cseppkőképződmény magaslatán néhány magyar dalt adott elő cigányzene mellett. A remek akusztikájú teremben felcsendülő dalok nagy hatással voltak az egész hallgatóságra, a viharos éljenzés után maga a társaság is dalra fakadt s egy szívvvel énekelte a Himnuszt a zenekar kísérete mellett. A majdnem 9 kilométer hosszú barlangon a társaság a legnagyobb elragadtatással vonult át, különösen az Árpád sisakja, a Szent László- és Honvéd-szobor s a csillagvizsgáló torony, egy 36 méter magas cseppkőkolosszus nyerte meg a közönség tettségét. A kissé fárasztó ut után a jósvafői új bejáratától — amely 330 lépcsőn át visz le a barlangba — kocsikon visszatért a társaság az aggteleki barlang régi bejáratánál levő turista-menházba, ahol a Kárpát-Egyesület pompás, magyaros ebédje várta az érkezőket.

MAGYARORSZAG

— Ujságírók az aggteleki barlangnál. A Magyarországi Kárpát-egyesület meghívására mintegy 30 hírlapíró rándult ki a fővárosból és Gömörmegyéből, hogy a Kárpát-egyesületnek a barlang érdekében az utóbbi években hozott áldozatainak eredményeit, az újonnan felfedezett ágakat, utakat megtekintsék. Az ujságírók e hó 22-én, vasárnap reggel 5 órakor érkeztek Tornallyára, ahol a Kárpát-egyesület részéről Siegmeth Károly alelnök, a megye részéről pedig idősb és ifj. Hevessy László fogadták az érkezőket. Gömörvármegye megyebizottsági tagjai közül megjelentek: Bornemissza László alispán, Tornallyay Zoltán, Zsoldos Elemér, Gedeon Jenő, Szonthag Zoltán, Kassáról: Adriányi Béla, Dobó József, Fülöp Károly dr., Strasser Sándor. Reggeli után a megyei előkelőségek pompás magánfogatainak hosszú sorozata röpitette a másfélórányira fekvő barlanghoz a vendégeket, ahol a környékből 30—40 főből álló kocsitábor verődött össze. A kedélyes hangulatban elköltött villásreggeli után a társaság a barlang régi bejáratához vonult a barlang újjászervezőinek tiszteletére elhelyezett emléktábla leleplezésére. Fülöp Károly, a Kárpát-egyesület keleti osztályának titkára lelkes szavakban méltatta Siegmeth Károly alelnök és Münnich Kálmán bányaigazgató érdemeit s önzetlen munkásságát, amelylyel a barlang új bejáratát létesítették, ezzel Gömör- és Abauj-Tornamagyét összekötötték, a barlangot felmérték és járhatóvá tették. Majd Gedeon Jenő földbirtokos, a barlang gondnoka átvette a diszes emléktáblát a létesítő bizottságtól s a sajtó támogatását kérte a barlang ügyében. Komoróczy Miklós rozsnyói tanár és lapszerkesztő ékes palócz dialektusban, elmés beszédben üdvözölte a fővárosi vendégeket. Az ünnepély után a társaság, mely a környékbeliekkel időközben mintegy 200 főre szaporodott, a barlang megtekintésére indult. A Styx és Acharon patakok mentén elhaladva, a régi barlang egyik leghatalmasabb termét tekintették meg, amelyet Siegmeth alelnök a vendéglátás emlékére Rákóczi-teremnek keresztelt el, mire a cigány rázendített a Rákóczi-indulóra. Negyedóra múlva a nagytemplomba érkezve, nagy műélvezetben részesült a társaság: Harmath Ilona, a Népszínház énekművésznője egy remek cseppkőképződmény magaslatán néhány magyar dalt adott elő cigányzene mellett. A remek akusztikájú teremben felcsendülő dalok nagy hatással voltak az egész hallgatóságra, a viharos éljenzés után maga a társaság is dalra fakadt s egy szívvvel énkelte a Himnuszt a zenekar kísérete mellett. A majdnem 9 kilométer hosszú barlangon a társaság a legnagyobb elragadtatással vonult át, különösen az Árpád sisakja, a Szent László- és Honvéd-szobor s a csillagvizsgáló torony, egy 36 méter magas cseppkőkolosszus nyerte meg a közönség tetszését. A kissé fárasztó ut után a jósvafői új bejáratú — amely 330 lépcsőn át visz le a barlangba — kocsikon visszatért a társaság az aggteleki barlang régi bejáratánál levő turista-menházba, ahol a Kárpát-Egyesület pompás, magyaros

— **Emléktábla-leleplezés az aggteleki cseppkőbarlangban.** A Magyarországi Kárpát Egyesület keleti osztálya vasárnap leplezte le az aggteleki barlang régi bejárója felett emelt emléktáblát, amelyet két érdemes tagjának, Siegmeth Károly ügyvivő-alelnöknek és Münnich Kálmán bányagazgatónak emelt a cseppkőbarlang körül szerzett érdemeik elismerésül. E két férfiú önzetlen buzgólkodásának, lelkes törekvésének, fáradhatlan és lankadatlan szorgalmának köszönhető ugyanis, hogy a cseppkőbarlang ma kényelmesen hozzáférhető, kincseit pazarul tárhatja fel a természeti szépségek iránt fogékonyak előtt. Fillérenként szedték össze a költségeket, dolgoztak, fáradtak abban a tudatban, hogy munkájuk által nagy szolgálatot tesznek nemcsak a megyének, amelynek területén e természeti csoda fekszik, hanem a hazájuknak is, amelynek egyik csodás kincse hevert teljesen parlagon. Az emléktábla-leleplezésen ott volt a megye előkelősége Bornemissza László alispán vezetésével és sok fővárosi és vidéki vendég. A barlang régi bejáratánál helyezték el az emléktáblát. A Kárpát-Egyesület nevében Fülöp Károly dr., a Kárpát Egyesület titkára méltatta a két ünnepelt hervadhatlan érdemeit. Gedeon Jenő, a barlang gondnoka meleg szavak kíséretében vette gondozásába az emléktáblát. Peterdi Sándor a sajtó nevében üdvözölte a két ünnepeltet és a Kárpát Egyesületet. Komoróczy Miklós gimnáziumi tanár pompás palócz beszéddel üdvözölte a vendégeket. Ezután a barlang megtekintése következett. Közel öt óra hosszáig tartott a szemle a 14 kilométer hosszú barlangban, amelynek csodás szépségeitől, festői látványosságától mindenki el volt ragadtatva. Ez alkalommal nevezték el a barlangnak egyik most felkutatott részét Rákóczi teremnek. A barlangban rögtönzött hangverseny is volt, amelyen T. Harmath Ilona, a Népszínház művésznője kiváló sikerrel magyar népdalokat énekelt. Komoróczy Miklós vídám palócz nótákkal mulattatta a társaságot. A társaság Abauj vármegye területén, a jósaíói kijáraton hagyta el a barlangot és kocsikon visszatért az aggteleki bejáratnál levő turista lakhoz, ahol az ünnepeltek és a vendégek tiszteletére lakoma volt, amelyen számos felkösöntő hangzott el. Felkösöntőt mondtak Bornemissza alispán; Baksay Dániel ev. ref. lelkész, Gedeon Fülöp, Münnich, Seifer László stb.

AZ ÚJSÁG

— Ujságírók az aggteleki cseppkőbarlangban.

A Magyarországi Kárpát-Egyesület vasárnap mutatta be a sajtó képviselőinek az aggteleki barlang új ágazatait, az újonnan épített utakat és a jósvalói új bejáratot. Ugyanekkor leplezték le a barlang régi bejáratánál elhelyezett emléktáblát, a mely Siegmeth Károlynak és Münnich Kálmánnak, a barlang ujjászervezőinek az érdemeit örökíti meg. Az ujságírók vasárnap reggel érkeztek Tornallyára, a hol az egyesület részéről Siegmeth Károly al-elnök, a megye részéről pedig id. Hevessy László és ifj. Hevessy László fogadták őket. Innen a megyei előkelőségek pompás fogatai röpitették őket a barlang régi bejáratánál levő turista-házhoz, a hol a megye notabilitásai és az egyesület tagjai magyaros vendégszeretettel és izletes villásreggeli-vel várták a vendégeket. Reggeli után az egész társaság az emléktáblához vonult, mely a régi bejárat baloldalán, körülbelül harmadfél méter magasságban van a sziklafalba illesztve. Itt Fülöp Károly, az egyesület keleti osztályának titkára, lelkes szavakban méltatta Siegmeth Károly al-elnök és Münnich Kálmán bányaigazgató érdemeit s azt az önzetlen munkásságot, melyet ők a barlang bejárhatóvá tétele és az új bejárat létesítése körül kifejtettek. Végül átadta a táblát az egyesületnek. Majd Gedeon Jenő földbirtokos, a barlang gondnoka átvette a diszes emléktáblát. A leleplezés után a talán kétszáz emberből álló társaság a barlang megtekintésére indult. A Rákóczy-teremben Harmath Ilona, a Népszínház művésznője magyar dalokat énekelt Cséri Laczi bandájának a kísérete mellett. Azután Bekei Ödön, az Új Idők fényképésze csinált néhány felvételt a társaságról. A hangverseny végeztével a banda a Himnuszt kezdte játszani. Az egész társaság levett kalappal énekelt, a barlang meg tompa morajjal verte vissza az akkordokat. A társaság ezután tovább folytatta utját a barlang belseje felé. Csodálattal szemlélték a cseppkő szeszélyesen változatos alakulásait, miket Baksay tiszteletes találó nevekkel látott el. A majdnem kilencz kilométer hosszú barlang nevezetességeit megtekintve, a társaság az új bejárat-hoz ért, honnan kocsikon ment vissza Aggtelekre. Itt az egyesület pompás ebéddel szolgált, a melynek folyamán egymást érték a felköszöntők. A szónoklatok sorát Münnich Kálmán nyitotta meg, ki megköszönve a nagy kitüntetést, melyben az egyesület Siegmethet és őt részesítette, a Kárpát-Egyesület vezetőire üríti poharát. Fülöp Károly Siegmethet és Münnichet köszönti föl, majd Seffer László élteti a sajtó nevében a vármegye közönségét. Bornemisza László alispán és Fülöp dr. a sajtóra ürítik poharaikat, Komoróczy Miklós rozsnyói szerkesztő pedig az alispánt élteti. Majd Katona Géza állt fel és a gömöri sajtó nevében a fővárosi sajtóra ürítette poharát. Roór Rezső Markó Miklóst, az ujságírók vezetőjét élteti, ki egész életét azon cél megvalósításában tölti el, hogy szükebb hazájának, Gömörmegyének természeti szépségeit a világgal megismertesse. Peterdi Sándor Harmath Ilonát köszöntötte fel és végül Petri Artur Gömörmegye közönségéért ivott. A kitünő hangulatban eltöltött ebéd után a vendégek egyrésze visszatért a fővárosba, a másik rész pedig Dobsinára ment a nyári korcsolyaversenyekre.

Kirándulás az Aggteleki-barlanghoz

A

Magyarországi Kárpátegyesület meghívására mintegy harmincz hirlapíró rándult ki a fővárosból és Gömörmegyéből, hogy a Kárpátegyesületnek az Aggteleki-barlang

ördeklőben az utóbbi években hozott áldozatainak eredményeit, az újonnan felfedezett ágakat, utakat megtekintsék. A vendégek az elmúlt vasárnap reggel 5 órakor érkeztek Tornallyára, ahol a Kárpátegyesület részéről Siegmeth Károly alelnök, a megye részéről pedig idősb és ifj. Hevessy László fogadták az érkezőket. Reggeli után a megyei előkelőségek pompás magánfogatai röpitették a másfélórányira levő barlanghoz a vendégeket. A villásreggeli után a társaság a barlang újjászervezőinek tiszteletére elhelyezett emléktábla leleplezésére ment. Fülöp Károly, a Kárpátegyesület keleti osztályának titkára, lelkes szavakban méltatta Siegmeth Károly alelnök és Münnich Kálmán bányáigazgató érdemeit, amellyel a barlang új bejáratát létesítették. Komoróczy Miklós rozsnyói tanár és lapszerkesztő palócz dialektusban üdvözölte a fővárosi vendégeket. Az ünnep után a társaság a barlang megtekintésére indult, hol Harmath Ilona, a Népszínház művésznője néhány magyar dalt adott elő cigányzene mellett. A kissé fárasztó ut után kocsikon visszatért a társaság a turistamenedékházba, ahol a Kárpátegyesület ebédje várta az érkezőket.

— (Ünnep az aggteleki barlangban.) A Magyarországi Kárpátegyesület meghívására mintegy harminc hirlapíró rándult ki a fővárosból és Gömör-megyéből, hogy az egyesületnek az aggteleki barlang érdekében hozott áldozatainak eredményét, az ujonan megnyitott ágakat és utakat megtekintse. A sajtó képviselői vasárnap reggel öt órakor érkeztek Tornallyára, a hol az egyesület részéről *Siegmeth* Károly alelnök, a megye részéről pedig idősb *Hevessy* László és ifjabb *Hevessy* László fogadták őket. Reggeli után a megyei előkelőségek fogatai szállították a vendégeket a másfél órányira levő barlanghoz, a hol elsőbben is a barlang ujjászervezőinek tiszteletére elhelyezett emléktáblát leplezték le. *Fülöp* Károly, az egyesület keleti osztályának titkára lelkes szavakban méltatta *Siegmeth* alelnök és *Münnich* Károly bányagazgatónak érdemeit s önzetlen munkásságukat, a melylyel a barlang új bejáróját létesítették, s ezzel Gömör- és Abauj-tornamegyéket összekötötték, a barlangot pedig járhatóvá tették. Majd *Gedeon* Jenő földbirtokos, a barlang gondnoka átvette a diszes emléktáblát. A leleplezés után a kétszáz főre szaporodott társaság megtekintette a barlangot. A vendéglátás emlékére a régi barlang egyik legnagyobb termét az egyesület alelnöke Rákóczy-teremnek keresztelte el. Az ujonan elkeresztelt teremben *Harmath* Ilona, a Népszínház tagja néhány szép magyar dalt énekelt nagy hatással. Azután az egész társaság együtt elénekelte a Himnuszot. Az egyesület a menedékházban magyaros ebéddel szolgált, mely után a vendégek egy része visszatért a fővárosba, másik része pedig elment Dobsinára a nyári korcsolya-versenyre.

Ünnep az aggteleki és dobsinai barlangban.

A Kárpát-egylet keleti osztálya évek óta állandó buzgóságot fejt ki, hogy vármegyénk e természeti ritkaságait a turista-világgal megismertesse s annak forgalmá-
e szegény vármegye még szegényebb köznépének javára kamatoztassa. Így a buzgó vezetőség — élén *Siegmeth* Károly alelnökkel, *Münnich* Kálmán bányaigazgatóval és *Fülöp* Károly titkárral — minden nyáron meghívja a fővárosi és a megyei sajtó képviselőit e tündér-szép helyekre s ott magyaros vendégszeretettel fogadja és vendégeli meg őket.

Tornaljától kezdve kocsi, reggeli, beléptijegy, ebéd, stb. minden e vendégszeretetből áll a meghívottak rendelkezésére. Kivették ebből részüket a környék nemes földesurai: a Hevessyek, a Tornallyayak. Az ő szivességükből mult vasárnap már kora reggel pompás fogatok röpitették a Budapest—Miskolcra a félhatossal érkező budapesti ujságírókat a Baradla melletti régi menházhoz. Ahol is finom villásreggeli után az egész társaság a csepköbarlang bejárata elé vonult. Itt folyt le a nap legszebb, legmegkapóbb eseménye egy fehér márvány, aranybetűs emléktábla ünnepies leleplezése.

A Kárpát-egylet fáradhatatlan titkár-ügyésze *Fülöp* Károly, kassai hírneves ügyvéd nagyszabásu, szép beszédben méltatta a derék egyesületnek és kivált *Siegmeth* Károlynak és *Münnich* Kálmánnak óriási érdemeit, melyeket a csodás barlang felmérése és megközelíthetése érdekében évtizedek óta önzetlenül és áldozatkész munkásságukkal megszerezték.

Az ő érdemeiket örökíti az emléktábla, mely a bejáratnál balra mintegy másfélölnyi magasságban van a kőfalba művészi ízléssel elhelyezve. Óriási tetszéssel fogadott beszédje közben lehullott a lepel, s a szép kivitelű tábla gondozását a fenntartó bizottság elnöke *Ge-deon* Jenő mérnök vette vette át talpraesett beszéd kíséretében. Ekkor az időközben mintegy 200 főre szaporodott ünneplő gyülekezet háta megett megzendült a *Csóri* Lajos bandája. S ennek hangjainál indultak 3 csoportban a természetnek e világcsodájába. A görögök *Alvilága*, a keresztyének *Pokla* és *Paradicsoma* — a képzelet e tűnő alkotásai eltörpülnek a Baradla mesés valósága, fenséges méretei, nagyszerű alakulatai mellett! Ezeket leírni azonban nincs idő, nincs hely! Menjen el mindenki, akinek ép keze-lába van és győződjék meg személyesen!

Az idei kirándulásnak ott benn is volt két megkapó mozzanata. Az egyik a Pokol egyik óriási palotájának *Rákóczy* teremmé keresztelése. Riadó éljen és a *Rákóczy*-induló zengése közben! A másik a „Nagytemplomban“ *Harmath* Ilonának, a népszínház szépséges ének-művésznőjének remek hangversenye. Ötven-hatvan öltre a föld alatt. Rengeteg méretű, bizarr alaku és szeszélyesen csipkézett, diszitett teremben. Egy hatalmas csepköoltárról mistikus fényben zendült fel a művészi ének. Hatalmas, tiszta lírai hangján, művészi előadásában azok a gyönyörű magyar nóták mindenkit templomi hangulatba hangoltak. Hát még meg a Hymnus! Vagy 200 férfi — nő levett kalappal énekelte. Zengve-zugva szállt az szerteszét az üregekben százsoroson megerősödve. Ez volt a mi vasárnapi isteni tiszteletünk!

A barlang megtekintése után a régi bejáratnál ünnepi ebéd várt ünnepi szép beszédekkel. Ezek közül kiemelkedett a *Fülöp* Károlyé, aki vármegyénk nemesi családjaira, majd külön is nagynevű alispánunkra üritett poharat; a *Bornemisza* László alispáné, aki a nála megszokott szónoki lendülettel és nemes formában éltette a vármegye közönség nevében a vendégeket; aztán a *Kathona Gézaé*, aki lapunk nevében és megbízásából köszöntötte fel a budapesti sajtó munkásait, óriási tetszés közben méltatván az országos sajtó nemzeti jelentőségét és kulturális feladatait, a *Seffer* Lászlóé, *Münnich* Kálmáné stb. stb. No és mindenek felett tetszettek a *Komoróczy* Miklós barkó mókái, de talpraesett felköszöntői is. — Szóval nagyon szép volt az egész. Vajha meg-

EGYETÉRTÉS

— **Ünnep az aggteleki barlangnál.** A Kárpát-Egyesület keleti kárpátok osztálya elhatározta, hogy két vezérférfinak, Siegmeth Károly alelnöknek, aki az aggteleki barlang gondozása körül fejt ki nagy buzgóságot s Münnich Kálmán bányagazgatónak, aki a barlangot 80 napi nehéz munkával felmérte, emléktáblát állít. E két férfi érdeme a barlang új bejáratának megnyitása, amely most lehetővé teszi, hogy a látogatóknak, aki csak a korommentes új ágot kívánja megtekinteni, nem kell a régi ágon végigmenni. A csodaszép barlangon most rendezett utak és hidak vezetnek végig. Az emléktáblát most leplezték le Aggteleken a Kárpát-Egyesület tagjainak s fővárosi hírlapíróknak jelenlétében. Gömörvármegye részéről Bornemissza László alispán volt jelen a környékbeli birtokosok, a Hevessy, Tornallyai, Szon'ágh-családok tagjainak kíséretében. Fülöp Károly a kassai választmány elnöke szép beszédben méltatta a két ünnepeltnek érdemeit s aztán átadta a márvány emléktáblát, amely a barlang főbejárójának sziklafalába van illesztve, a helyi bizottságnak gondozásába. Ennek nevében Gedeon Jenő vette azt át. A társaság aztán megtekintette a barlangot, amelynek folyvást újabb ágait tárják fel. A legújabbban felfedezett ágot Rákóczi-barlangnak nevezték el. A társaság nem győzte csodálni az adelsbergi barlangnál tiszerte nagyobb, ezerszerte szebb cseppkőbarlangnak szépségeit. Különösen meglepően szépek az új ágak rózsaszín képződményei. A tegnapi ünnepségnek érdekes pontját képezte T. Harmat Ilonának, a Népszínház művésznőjének a barlang nagytermében tartott előadása. Czigányzene kísérete mellett magyar népdalokat énekelt. A barlang megtekintése után a barlang főbejáratánál a társaság lakomához ült, amelyen éltették az ünnepeltet s a barlang öreg gondozóját Baksay Dániel aggteleki ref. lelkészt. Komoróczy Miklós rozsnyói főgámnáziumi tanár palóczi tájszólás előadásával mulattatta a társaságot, amely Aggtelekről Gömörmegye másik természeti csodájának, a dobsinai jégbarlangnak megtekintésére indult.

PESTI NAPLÓ.

— Kirándulás az Aggteleki-barlanghoz. A Magyarországi Kárpátegyesület meghívására mintegy harminc hirlapíró rándult ki a fővárosból és Gömörmegyéből, hogy a Kárpátegyesületnek az Aggteleki-barlang érdekében az utóbbi években hozott áldozatainak eredményeit, az újonnan felfedezett ágakat, utakat megtekintsék. A vendégek vasárnap reggel öt órakor érkeztek Tornallyára, ahol a Kárpátegyesület részéről *Siegmeth* Károly alelnök, a megye részéről pedig idősb és ifj. *Hevessy* László fogadták az érkezőket. Gömörvármegye megyebizottsági tagjai közül megjelentek: *Bornemissza* László főispán, *Tornallyay* Zoltán, *Zsoldos* Elemér, *Gedeon* Jenő, *Szontagh* Zoltán, *Kassáról*: *Adriányi* Béla, *Dobó* József, dr. *Fülöp* Károly, *Strasser* Sándor. Reggeli után a megyei előkelőségek pompás magánfogatai röpitették a másfélórányira levő barlanghoz a vendégeket, ahol a környékből 30—40 főnyi kocsitábor verődött össze. A villásreggeli után a társaság a barlang régi bejáratához vonult a barlang ujjászervezőinek tiszteletére elhelyezett emléktábla leleplezésére. *Fülöp* Károly, a Kárpátegyesület keleti osztályának titkára lelkes szavakban méltatta *Siegmeth* Károly alelnök és *Münnich* Kálmán bányáigazgató érdemeit, amelylyel a barlang új bejáratát létesítették. Ezzel Gömör- és Abauj-Tornamagyét összekötötték, a barlangot felmérték és járhatóvá tették. Majd *Gedeon* Jenő földbirtokos, a barlang gondnoka átvette a diszes emléktáblát a létesítő bizottságtól s a sajtó támogatását kérte a barlang ügyében. *Komoróczy* Miklós rozsnyói tanár és lapszerkesztő palóc dialektusban üdvözölte a fővárosi vendégeket. Az ünnep után a társaság, mely a környékbeliekkel időközben kétszáz főre szaporodott, a barlang megtekintésére indult. Negyedóra múlva a nagytemplomban *Harmath* Ilona, a Népszínház művésznője néhány magyar dalt adott elő cigányzene mellett. A kissé fárasztó ut után a jósvafői új bejáratától — amely 330 lépcsőn át visz le a barlangba — kocsikon visszatért a társaság az Aggteleki-barlang régi bejáratánál levő turistamenedékházba, ahol a Kárpátegyesület ebédje várta az érkezőket.

Jancsi és Juliska mézeskalácsos bódéja és férfitánc, míg a vörös és lila termekben a karácsonyfa díszítésével szolgáló művészi csecsebecsék, gyermekjátékok, Marionett-színház és modern művészi speciálitások nyertek elhelyezést. A bazar három napig maradt nyitva és senkit sem kényszerítettek a vásárlásra. A rendezési munkálatokat száz tagból álló leánysereg teljesíti s annak vezetését a Leányegyesület részéről Fleischl Sándorné elnök, Schwarzh Stefi és Strasser Margit társelnökök, míg a Nemzeti Szalon részéről D é r y Béla igazgató eszközlik.

— **Miss Le Neve perujtást kér.** Londonból jelentik: Miss Le Neve Etel a mai lapokban nyilatkozatot közöl, hogy befogja bizonyítani Crippen ártatlanságát. Amerikából sokan ajánlkoztak neki tanukul, akik Crippen kivégzése óta látták Crippennét. A nyilatkozat azzal végződik, hogy miss Le Neve, mikor elbucszott a halálraítéllettől a siralomházban, megesküdött neki, hogy nem nyugszik, míg ki nem deríti ártatlanságát. Ha Crippen nem lett volna szentül meggyőződve róla, hogy felesége él, akkor elvette volna őt feleségül.

— **Szerelmi dráma Makón.** Makóról jelentik: Nagy részvétet keltett városszerte egy fiatal szerelmes pár tragédiája. Jó József, jómódu makói gazda 17 éves hasonnevű fia a tánciskolában megismerkedett Gyüge Mariska 14 éves leánnyal. A gyerekek egymásba szerettek, házasságról azonban köztük szó sem lehetett, már koruknál fogva sem. A fiatal gyerekmber rábeszélte Gyüge Mariskát, hogy ha már egymáséi nem lehetnek az életben, egyesítse őket a halál. Az éjjel 11 óráig együtt mulattak a táncmulatságon. A táncszalon bezárása után a legény hazakisérte a leányt és elbucsztak egymástól. A legény arra kérte a leányt, hogy még pár pillanatig maradjon vele. Csókolj meg még egyszer, — kérte a legény és mikor a leány gyanútlanul átölelte, a legény hirtelen betömte a leány száját zsebkendővel, majd elővette revolverét és kétszer a leány halántékába lőtt, ki nyomban holtan esett össze. Azután önmaga ellen fordította a fegyvert és szívenlőtte magát. A zaira elősiettek a házbeliek, de ekkor már mindketten holtan heverték az utcza kövezetén.

— **Vérongzás a vasutállomáson.** Kaposvári levelezőnk írja, hogy szombaton este nagy riadalmat okozott a vasúti állomáson egy részeg kocsis véres garázdálkodása. Kalmár Istvánt, az «Erzsébet»-szálloda kocsisát, több rendbeli szabálytalanság miatt a szolgálatból elbocsátották és azért bosszút forralt Kovelesik István portás ellen, mert azt hitte, hogy az árulkodott rá. Mikor szombaton este Kovalcsik a vasúti állomás előtt az omnibuszról leszállt, Kalmár, aki a sötétben ott leselkedett, hirtelen előugrott és a kezében tartott éles késsel tízenegy szurást ejtett rajta. Az állomáson várakozó hordárok és kocsisok rávetették magukat a dühöngő emberre és csak nehezen tudták megfékezni. Az eszméletlen állapotban levő portást súlyos sérüléssel beszállították a kórházba, Kalmárt pedig a rendőrség letartóztatta.

— **Gyászrovat.** Olay Lajos volt országgyűlési képviselőt és karczagi körjegyzőt ma délután temették el a kerepesi-temető halottasházából. A 48-as függetlenségi kör képviselőtében Főrtör Aurél országgyűlési képviselő, a Csemegi Asztaltársaság képviselőtében dr. Gsoma Zsigmond főszervező és Hecitsy Pál országgyűlési képviselő jelentek meg.

Vályi Kalas Andor, magyar államvasút mérnök, 31 éves korában, a Borsod vármegyei Szalonk községben meghalt.

Dézsi Bálint, birtokos, Háromszék megye törvényhatósági bizottságának tagja, 57 éves korában Kézdivásárhelyen meghalt.

Molnár Emil, a márapócsi Szent Bazil rendház tagja, 29 éves korában, Budapesten meghalt. Holttestét Máriapócon helyezték örök nyugalomra.

André Jenő, a Miskolczi Takarékpénztár ügyvivő igazgatója 41 éves korában Miskolcson meghalt.

Kerekes Vilma tanítónő, 19 éves korában Kecskeméten meghalt.

Benedek Ignác, bitai ref. lelkész 78 éves korában Bitán meghalt.

Kugler Ede, gyógyszerész, Brassó város képviselőtestületének tagja, 68 éves korában, Brassóban meghalt.

Zádor Ervin dr., 33 éves korában, Debreczenben meghalt.

Id. Szinóczy János, nyug. tanító, aki a népnevelés terén 41 évig nagy érdemeket szerzett, 74 éves korában, Szarvason meghalt.

Nyitrai Aurél, a zimonyi vasúti állomás főnöke, 58 éves korában, Zimonyban meghalt.

Makray Dénes, a kolozsvári nemzeti színház egyik kitűnő művésze, Kolozsváron meghalt.

Garay Lajos, nyug. kórházi gondnok, 60 éves korában, Szegeden meghalt.

Protivinszky Henrik főerdész december 9-én hosszas szenvedés után Fonyban meghalt.

Pulyai Zsigmond, az Édeskút L. czég tisztviselője, december 10-én életének 32-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

— **A pestis terjedése Kelet-Ázsiában.** Szentpétervárról jelentik, hogy Karbinban, a Fuzjadin nevű kínai negyedben legutóbb kitört a pestisjárvány, miért is az orosz kormány rendeletére katonai csapatok körülrzárolták ezt a városrészt. A körülrzárolás végrehajtása előtt óriási pánik tört ki a kínai lakosság körében. A kínaiak egyik része, köztük számos pestisbeteg is, el akart menekülni a körülrzárolás elől. A pestisjárvány egyébként főleg Zizikar-Khailarban erősen szedi áldozatait. Itt a katonaság közt is nagyon sok megbetegedés fordult elő. Az ottani hatóságok rendeletére a színházi előadásokat beszüntették; a bankok és egyéb pénzintézetek szintén zárva vannak. Különösen nagy az elkeseredés az orosz kereskedők ellen, akik a járványtól való félelmükben bojkottálják a kínai üzletembereket. Az orosz kormány a járvány megszüntetésére irányuló intézkedések végrehajtására Sabolotny moszkvai egyetemi tanárt küldötte ki Kelet-Ázsiába.

— **Az oroszországi kolera áldozatai.** Pétervárról jelentik nekünk, hogy a hivatalos kimutatás szerint a kolerajárvány kitörése óta Oroszországban 216,034 ember betegedett meg és 100,918 ember halt meg kolerában.

— **Örökségi pör egy Velasquez-festmény eladása miatt.** Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy Illés pármai herceg képtárában nemrég egy eredeti Velasquez-festményt találtak, amely IV. Fülöp spanyol királyt ábrázolta, és amelyet a herceg azután egy angol műkereskedő tulajdonába bocsátott kétmillió koronáért. Bécsből jelentik most nekünk, hogy a képeladás nyomán, a pármai hercegi család többi tagjai pörrel támadták meg Illés herceget. A felperesek kereset szerint ugyanis az a festmény a legértékesebb műdarabok egyike volt, amelyet a hercegi család 1859-ben, Róbert pármai herceg képtárának felosztása alkalmával meg tudott menteni. Amikor azután tíz évvel később a család feje, Róbert herceg meghalt, akkor a híres festményt teljesen jelentéktelen becsárral vették fel a hagyatéki leltárba, és végül a hagyatéki felosztásakor a Velasquez-kép a herceg 21 gyermeke közül, Illés herceg birtokába jutott. Illés herceg eleinte maga sem ismerte a festmény valódi értékét, de amikor a képtár látogatói utóbb felvilágosították a festmény eredeti volta tekintetében, akkor jóakarói tanácsára sietett azt értékesíteni. Így azután a hercegi család többi tagjai, Illés herceg anyja, és a herceg testvérei is megtudták a kép óriási értékét, és mint hogy az örökös eladási összegnek igényt tartottak, pörrel támadták meg a herceget. A Velasquez-festmény ügyében a hagyatéki tárgyalást előreláthatólag már a legközelebbi időben megtartják.

— **Az agyteleki barlang látogatottsága.** A magyarországi Kárpátgyűlés érdemes ügyvivő alelnöke: Siegmeth Károly összeállította a barlang látogatottságára vonatkozó múlt évi kimutatást. E szerint a barlangot 1910. évben 1264 turista kereste fel. Ezek közül 115 látogató Budapestről, 1122 Magyarországon több részből ment a barlangba, azonkívül 12 osztrák, 10 német, 4 Oroszországból és 1 Svájcából. A barlangon végig haladt 609 turista vagyis az összes látogatók 48,2 százaléka a turisták közül 710 az új, 554 a régi bemenetnél kezdte meg a barlang megtekintését. Az első látogató április 18-án, az utolsó október 21-én jött; 9 tanintézet eszközölt tanulmányi kirándulást a barlangba és pedig 30 tanár vezetése alatt 289 tanulóval. 1881. évtől kezdve, amidőn a Kárpátgyűlés vette azt kezelésébe, összesen 21.088 turista volt a barlangban.

— **Az agyteleki barlang látogatottsága.** A magyarországi Kárpátgyűlés érdemes ügyvivő alelnöke: Siegmeth Károly összeállította a barlang látogatottságára vonatkozó múlt évi kimutatást. E szerint a barlangot 1910. évben 1264 turista kereste fel. Ezek közül 115 látogató Budapestről, 1122 Magyarországon több részből ment a barlangba, azonkívül 12 osztrák, 10 német, 4 Oroszországból és 1 Svájcából. A barlangon végig haladt 609 turista vagyis az összes látogatók 48,2 százaléka a turisták közül 710 az új, 554 a régi bemenetnél kezdte meg a barlang megtekintését. Az első látogató április 18-án, az utolsó október 21-én jött; 9 tanintézet eszközölt tanulmányi kirándulást a barlangba és pedig 30 tanár vezetése alatt 289 tanulóval. 1881. évtől kezdve, amidőn a Kárpátgyűlés vette azt kezelésébe, összesen 21.088 turista volt a barlangban.

— **A Magyarhoni Földrajzi Társulat barlangkutató bizottsága** Siegmeth Károly elnöklésével ülést tartott, amelyen bizottsági ügyek tárgyalása után Vargha György főgimnáziumi tanár a novii barlangról tartott előadást. Ezután Horositzky Henrik osztálygeológus a Kiskárpátok néhány barlangját ismertette.

— **A debreczeni Csokonai-kör irodalmi**

vül számos fogoly halt meg a kancsukaütések alatt. A diákok a napokban nagy gyűlést tartottak az egyetemen, de a rendőrség behatolt a terembe és szétverte a diákokat. Az előadásokat egyelőre beszüntették.

— **Széchenyi Géza gróf vadászszerencsétlensége.** Székesfehérvárról jelentik tudósítónk: Tegnapi csaknem végzetes szerencsétlenség történt Sármentelén Széchenyi Viktor gróf főispán birtokán, ahol hajtóvadászat volt. A hajtóvadászaton Széchenyi Viktor gróf főispánon kívül sógora, Ledebur-Wicheln gróf és bátyja, Széchenyi Géza gróf is résztvett. Vadászat közben Ledebur-Wicheln gróf egyszer olyan szerencsétlenül használta fegyverét, hogy lövése Széchenyi Géza gróftól éppen a balszeme fölött homlokra talált és a gróf összeesett. A súlyosan sebesült gróftól a sármentelei kastélyban ápolják. A homlokába furódott sörétek közül már többet eltávolítottak, hármát azonban még nem sikerült kivenni.

— **Főpásztori körlevelek a népszámlálásról.** Gróf Széchenyi Miklós győri megyéspüspök most adta ki XV. számú körlevelét, melyben felhívja lelkészeit, hogy a népszámlálás alkalmával hűveliket felvilágosítsák és őket az adatok hű és pontos bemondására serkentsék. Ugyanezt az intézkedést tartalmazza gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspöknek a közeli napokban megjelent és István Vilmos szombathelyi püspöknek most sajtó alatt levő körlevele is.

— **A szegedi Széchenyi-szobor.** Szeged város közönsége a Tisza szabályozás megindításának, a nagy Széchenyi Istvánnak 1911. évi június végére az ottani Széchenyi-teren szobrot állít fel. A másfélszeres életnagyságu szobrot Strobl Alajos szobrászművészünk mintázta meg igen sikerülten: a legnagyobb magyar díszmagyarba öltözve áll az emelvényen s emelvényen tekint a Tisza folyó felé; jobbáiban kalpagját, baljában keztyűjét tartja. A már teljesen elkészült agyagmintát Széchenyi István fia, Széchenyi Béla gróf koronaőr a napokban megtekintette s kijelentette, hogy minden tekintetben kitűnőnek és megfelelőnek találja a szobrot és egyúttal gratulált a mesternek, hogy édes atyját oly élethűen örökölte meg. Itt említjük meg, hogy Szeged hatalmas kiterjedésű, gyönyörű piacát, a Széchenyi-teret, a közel jövőben mind a négy szögletén a haza egy-egy nagy fiának szobra fogja ékesíteni. És pedig az egyik szögletén fog állni Deák Ferencz szobra, amelyet Zala György mintáz, a másikon II. Rákóczi Ferencz lovasszobra ifj. Vastagh Györgytől, a harmadikra jut a Széchenyi szobor. Tervbe van azután még véve Mátyás király lovasszobra a Széchenyi-ter negyedik sarkára. A tér közepére végül a király lovasszobrát fogják elhelyezni. Négyöt év alatt mindez elkészül s akkor igazán nem mindennapi művészi látványosság lesz hazánk második nagy városának főtere.

— **A hamiskártyás Metternich gróf.** Berlinből jelentik, hogy ott nem hisznek a Bécsben letartóztatott Wolff-Metternich gróf ártatlanságában. Ez év tavaszán sűrűn érkeztek feljelentések a bűnügyi rendőrséghez Wolff-Metternich gróf ellen, hogy egy nemzetközi hamisjátékos szövetkezetnek tagja és a hírhedt Steinman Gyulával együtt különösen tisztet fosztott ki. A vizsgálat kiderítette, hogy a hamisjátékosok közt van Klimm Béla, alias De la Ramée gróffal együtt Wolff-Metternich Guisbert gróf is. Egy berlini vendégfogadóban volt a hamisjátékosok titkos tanyája és gyakran megfordult köztük Backhaus főhadnagy, aki rendszeren akkor vesztett, ha Wolff-Metternich gróf tartotta a bankot. A főhadnagy veszteségei meghaladták a nyolczvanezer márkát. Az összegekről váltókat adott s mikor a fizetési terminusokat nem tartotta be, a gróf fenyegető leveleket írt neki, hogy feljeleníti ezrede parancsnokságánál. A vizsgálat most végződött be ebben az ügyben és a berlini bűnügyi rendőrség kérésére az országos törvényszék letartóztatási parancsot adott a gróf ellen, akire rábizonyították, hogy iparszer üleg üzi a hamisjátékos. Metternich gróf nemrég vette nőül Valentin Klárát, a bécsi Neue Wiener Bühne színház kedvelt mű-

Jancsi és Juliska mézeskalácsos bódéja és férfitánc, míg a vörös és lila termekben a karácsonyfa díszítésével szolgáló művészi csecsebecsék, gyermekjátékok, Marionett-színház és modern művészi speciálisok nyertek elhelyezést. A bazar három napig marad nyitva és senkit sem kényszerítettek a vásárlásra. A rendezési munkálatokat száz tagból álló leánysereg teljesíti s annak vezetését a Leányegyesület részéről Fleischl Sándorné elnök, Schwarzer Stefi és Strasser Margit társelnökök, míg a Nemzeti Szalon részéről Dery Béla igazgató eszközlik.

— **Miss Le Neve perujtást kér.** Londonból jelentik: Miss Le Neve Etel a mai lapokban nyilatkozatot közöl, hogy befogja bizonyítani Crippen ártatlanságát. Amerikából sokan ajánlkoztak neki tanukul, akik Crippen kivégzése óta látták Crippennét. A nyilatkozat azzal végződik, hogy miss Le Neve, mikor elbucszott a halálraítéllettől a siralomházban, megesküdött neki, hogy nem nyugszik, míg ki nem deríti ártatlanságát. Ha Crippen nem lett volna szentül meggyőződve róla, hogy felesége él, akkor elvette volna őt feleségül.

— **Szerelmi dráma Makón.** Makóról jelentik: Nagy részvétet keltett városszerte egy fiatal szerelmes pár tragédiája. Jó József, jómódu makói gazda 17 éves hasonlevő fia a tánciskolában megismerkedett Gyüge Mariska 14 éves leánnyal. A gyerekek egymásba szerettek, házasságról azonban köztük szó sem lehetett, már koruknál fogva sem. A fiatal gyerekmber rábeszélte Gyüge Mariskát, hogy ha már egymáséi nem lehetnek az életben, egyesítse őket a halál. Az éjjel 11 óráig együtt mulattak a táncmulatságon. A táncszertem bezárása után a legény hazakisérte a leányt és elbucsztak egymástól. A legény arra kérte a leányt, hogy még pár pillanatig maradjon vele. Csókolj meg még egyszer, — kérte a legény és mikor a leány gyanútlanul átölelte, a legény hirtelen betömte a leány száját zsebkendővel, majd elővette revolverét és kétszer a leány halántékába lőtt, ki nyomban holtan esett össze. Azután önmaga ellen fordította a fegyvert és szívenlőtte magát. A zaira elősiettek a házbeliek, de ekkor már mindketten holtan heverték az utcza kövezetén.

— **Vérongzás a vasutállomáson.** Kaposvári levelezőnk írja, hogy szombaton este nagy riadalmat okozott a vasuti állomáson egy részeg kocsis véres garázdálkodása. Kalmár Istvánt, az «Erzsébet»-szálloda kocsisát, több rendbeli szabálytalanság miatt a szolgálatból elbocsátották és azért bosszút forralt Kovelesik István portás ellen, mert azt hitte, hogy az árulkodott rá. Mikor szombaton este Kovalcsik a vasuti állomás előtt az omnibuszról leszállt, Kalmár, aki a sötétben ott leselkedett, hirtelen előugrott és a kezében tartott éles késsel tízenegy szurást ejtett rajta. Az állomáson várakozó hordárok és kocsisok rávetették magukat a dühöngő emberre és csak nehezen tudták megfékezni. Az eszméletlen állapotban levő portást súlyos sérüléssel beszállították a kórházba, Kalmárt pedig a rendőrség letartóztatta.

— **Gyászrovat.** Olay Lajos volt országgyűlési képviselőt és karczagi körjegyzőt ma délután temették el a kerepesi-temető halottasházából. A 48-as függetlenségi kör képviselőtében Fürster Aurél országgyűlési képviselő, a Csemegi Asztaltársaság képviselőtében dr. Gosma Zsigmond főszervező és Horvits Pál országgyűlési képviselő jelentek meg.

Vályi Kalas Andor, magyar államvasút mérnök, 31 éves korában, a Borsod vármegyei Szalon községben meghalt.

Dézsi Bálint, birtokos, Háromszék megye törvényhatósági bizottságának tagja, 57 éves korában Kézdivásárhelyen meghalt.

Molnár Emil, a márapócsi Szent Bazil rendház tagja, 29 éves korában, Budapesten meghalt. Holttestét Máriapócon helyezték örök nyugalomra.

André Jenő, a Miskolczi Takarékpénztár ügyvivő igazgatója 41 éves korában Miskolcson meghalt.

Kerekes Vilma tanítónő, 19 éves korában Kecskeméten meghalt.

Benedek Ignác, bitai ref. lelkész 78 éves korában Bitán meghalt.

Kugler Ede, gyógyszerész, Brassó város képviselőtestületének tagja, 68 éves korában, Brassóban meghalt.

Zádor Ervin dr., 33 éves korában, Debreczenben meghalt.

Id. Szinóczy János, nyug. tanító, aki a népnevelés terén 41 évig nagy érdemeket szerzett, 74 éves korában, Szarvason meghalt.

Nyitrai Aurél, a zimonyi vasuti állomás főnöke, 58 éves korában, Zimonyban meghalt.

Makray Dénes, a kolozsvári nemzeti színház egyik kitűnő művésze, Kolozsváron meghalt.

Garay Lajos, nyug. kórházi gondnok, 60 éves korában, Szegeden meghalt.

Protivinszky Henrik főerdész december 9-én hosszas szenvedés után Fonyban meghalt.

Pulyai Zsigmond, az Édeskuty L. cég tisztviselője, december 10-én életének 32-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

— **A pestis terjedése Kelet-Ázsiában.** Szentpétervárról jelentik, hogy Karbinban, a Fuzjadin nevű kínai negyedben legutóbb kitört a pestisjárvány, miért is az orosz kormány rendeletére katonai csapatok körülrzárolták ezt a városrészt. A körülrzárolás végrehajtása előtt óriási pánik tört ki a kínai lakosság körében. A kínaiak egyik része, köztük számos pestisbeteg is, el akart menekülni a körülrzárolás elől. A pestisjárvány egyébként főleg Zizikar-Khailarban erősen szedi áldozatait. Itt a katonaság közt is nagyon sok megbetegedés fordult elő. Az ottani hatóságok rendeltére a színházi előadásokat beszüntették; a bankok és egyéb pénzintézetek szintén zárva vannak. Különösen nagy az elkeseredés az orosz kereskedők ellen, akik a járványtól való félelmükben bojkottálják a kínai üzletembereket. Az orosz kormány a járvány megszüntetésére irányuló intézkedések végrehajtására Sabolotny moszkvai egyetemi tanárt küldötte ki Kelet-Ázsiába.

— **Az oroszországi kolera áldozatai.** Pétervárról jelentik nekünk, hogy a hivatalos kimutatás szerint a kolerajárvány kitörése óta Oroszországban 216,034 ember betegedett meg és 100,918 ember halt meg kolerában.

— **Örökségi pör egy Velasquez-festmény eladása miatt.** Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy Illés pármai herceg képtárában nemrég egy eredeti Velasquez-festményt találtak, amely IV. Fülöp spanyol királyt ábrázolta, és amelyet a herceg azután egy angol műkereskedő tulajdonába bocsátott kétnyolc koronaért. Bécsből jelentik most nekünk, hogy a képeladás nyomán, a pármai hercegi család többi tagjai pörrel támadták meg Illés herceget. A felperesek kereset szerint ugyanis az a festmény a legértékesebb műdarabok egyike volt, amelyet a hercegi család 1859-ben, Róbert pármai herceg képtárának felosztása alkalmával meg tudott menteni. Amikor azután tíz évvel később a család feje, Róbert herceg meghalt, akkor a híres festményt teljesen jelentéktelen becsárral vették fel a hagyatéki leltárba, és végül a hagyatéki felosztásakor a Velasquez-kép a herceg 21 gyermeke közül, Illés herceg birtokába jutott. Illés herceg eleinte maga sem ismerte a festmény valódi értékét, de amikor a képtár látogatói utóbb felvilágosították a festmény eredeti volta tekintetében, akkor jóakarói tanácsára sietett azt értékesíteni. Így azután a hercegi család többi tagjai, Illés herceg anyja, és a herceg testvérei is megtudták a kép óriási értékét, és mint hogy az örökös eladási összegnek igényt tartottak pörrel támadták meg a herceget. A Velasquez-festmény ügyében a hagyatéki tárgyalást előreléphetőleg már a legközelebbi időben megtartják.

— **Az agyteleki barlang látogatottsága.** A magyarországi Kárpátgyűlés érdemes ügyvivő alelnöke: Siegmeth Károly összeállította a barlang látogatottságára vonatkozó múlt évi kimutatást. E szerint a barlangot 1910. évben 1264 turista kereste fel. Ezek közül 115 látogató Budapestről, 1122 Magyarországon több részből ment a barlangba, azonkívül 12 osztrák, 10 német, 4 Oroszországból és 1 Svájcából. A barlangon végig haladt 609 turista vagyis az összes látogatók 48,2 százaléka a turisták közül 710 az új, 554 a régi bemenetnél kezdte meg a barlang megtekintését. Az első látogató április 18-án, az utolsó október 21-én jött; 9 tanintézet eszközölt tanulmányi kirándulást a barlangba és pedig 30 tanár vezetése alatt 289 tanulóval. 1881. évtől kezdve, amidőn a Kárpátgyűlés vette azt kezelésébe, összesen 21.088 turista volt a barlangban.

— **Az agyteleki barlang látogatottsága.** A magyarországi Kárpátgyűlés érdemes ügyvivő alelnöke: Siegmeth Károly összeállította a barlang látogatottságára vonatkozó múlt évi kimutatást. E szerint a barlangot 1910. évben 1264 turista kereste fel. Ezek közül 115 látogató Budapestről, 1122 Magyarországon több részből ment a barlangba, azonkívül 12 osztrák, 10 német, 4 Oroszországból és 1 Svájcából. A barlangon végig haladt 609 turista vagyis az összes látogatók 48,2 százaléka a turisták közül 710 az új, 554 a régi bemenetnél kezdte meg a barlang megtekintését. Az első látogató április 18-án, az utolsó október 21-én jött; 9 tanintézet eszközölt tanulmányi kirándulást a barlangba és pedig 30 tanár vezetése alatt 289 tanulóval. 1881. évtől kezdve, amidőn a Kárpátgyűlés vette azt kezelésébe, összesen 21.088 turista volt a barlangban.

— **A Magyarhoni Földrajzi Társulat barlangkutató bizottsága** Siegmeth Károly elnöklésével ülést tartott, amelyen bizottsági ügyek tárgyalása után Vargha György főgimnáziumi tanár a novii barlangról tartott előadást. Ezután Horvitzky Henrik osztálygeológus a Kiskárpátok néhány barlangját ismertette.

— **A debreczeni Csokonai-kör irodalmi**

vül számos fogoly halt meg a kancsukaütések alatt. A diákok a napokban nagy gyűlést tartottak az egyetemen, de a rendőrség behatolt a terembe és szétverte a diákokat. Az előadásokat egyelőre beszüntették.

— **Széchenyi Géza gróf vadászszerecsétlensége.** Székesfehérvárról jelentik tudósítónk: Tegnapi csaknem végzetes szerecsétlenség történt Sármentelén Széchenyi Viktor gróf főispán birtokán, ahol hajtóvadászat volt. A hajtóvadászaton Széchenyi Viktor gróf főispánon kívül sógora, Ledebur-Wicheln gróf és bátyja, Széchenyi Géza gróf is résztvett. Vadászat közben Ledebur-Wicheln gróf egyszer olyan szerencsétlenül használta fegyverét, hogy lövése Széchenyi Géza gróftól éppen a balszeme fölött homlokra talált és a gróf összeesett. A súlyosan sebesült gróftól a sármentelei kastélyban ápolják. A homlokába furódott sörétek közül már többet eltávolítottak, hármát azonban még nem sikerült kivenni.

— **Főpásztori körlevelek a népszámlálásról.** Gróf Széchenyi Miklós győri megyéspüspök most adta ki XV. számú körlevelét, melyben felhívja lelkészeit, hogy a népszámlálás alkalmával hűveliket felvilágosítsák és őket az adatok hű és pontos bemondására serkentsék. Ugyanezt az intézkedést tartalmazza gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspöknek a közeli napokban megjelent és István Vilmos szombathelyi püspöknek most sajtó alatt levő körlevele is.

— **A szegedi Széchenyi-szobor.** Szeged város közönsége a Tisza szabályozás megindításának, a nagy Széchenyi Istvánnak 1911. évi június végére az ottani Széchenyi-teren szobrot állít fel. A másfélszerez életnagyságu szobrot Strobl Alajos szobrászművészünk mintázta meg igen sikerülten: a legnagyobb magyar díszmagyarba öltözve áll az emelvényen s elmélázva tekint a Tisza folyó felé; jobbáiban kalpagját, baljában keztyűjét tartja. A már teljesen elkészült agyagmintát Széchenyi István fia, Széchenyi Béla gróf koronaőr a napokban megtekintette s kijelentette, hogy minden tekintetben kitűnőnek és megfelelőnek találja a szobrot és egyuttal gratulált a mesternek, hogy édes atyját oly élethűen örököltette meg. Itt említjük meg, hogy Szeged hatalmas kiterjedésű, gyönyörű piacát, a Széchenyi-teret, a közel jövőben mind a négy szögletén a haza egy-egy nagy fiának szobra fogja ékesíteni. És pedig az egyik szögletén fog állni Deák Ferencz szobra, amelyet Zala György mintáz, a másikon II. Rákóczi Ferencz lovasszobra ifj. Vastagh Györgytől, a harmadikra jut a Széchenyi szobor. Tervbe van azután még véve Mátyás király lovasszobra a Széchenyi-ter negyedik sarkára. A tér közepére végül a király lovasszobrát fogják elhelyezni. Négyöt év alatt mindez elkészül s akkor igazán nem mindennapi művészi látványosság lesz hazánk második nagy városának főtere.

— **A hamiskártyás Metternich gróf.** Berlinből jelentik, hogy ott nem hisznek a Bécsben letartóztatott Wolff-Metternich gróf ártatlanságában. Ez év tavaszán sűrűn érkeztek feljelentések a bűnügyi rendőrséghez Wolff-Metternich gróf ellen, hogy egy nemzetközi hamisjátékos szövetkezetnek tagja és a hírhedt Steinman Gyulával együtt különösen tisztet fosztott ki. A vizsgálat kiderítette, hogy a hamisjátékosok közt van Klimm Béla, alias De la Ramée gróffal együtt Wolff-Metternich Guisbert gróf is. Egy berlini vendégfogadóban volt a hamisjátékosok titkos tanyája és gyakran megfordult köztük Backhaus főhadnagy, aki rendszeren akkor vesztett, ha Wolff-Metternich gróf tartotta a bankot. A főhadnagy veszteségei meghaladták a nyolczvanezer márkát. Az összegekről váltókat adott s mikor a fizetési terminusokat nem tartotta be, a gróf fenyegető leveleket írt neki, hogy feljeleníti ezrede parancsnokságánál. A vizsgálat most végződött be ebben az ügyben és a berlini bűnügyi rendőrség kérésére az országos törvényszék letartóztatási parancsot adott a gróf ellen, akire rábizonyították, hogy iparszer üleg üzi a hamisjátékos. Metternich gróf nemrég vette nőül Valentin Klárát, a bécsi Neue Wiener Bühne színház kedvelt mű-

RECHTSMITTHEILUNG.

1931.

VIII. 6.

— Gyönyörű cseppkőbarlangot találtak a magyar—cseh határon. Prágából jelentik: A *Narodni Politika* közli, hogy *Pelsőcnél* cseppkőbarlangot fedeztek fel, amely minden más felvidéki cseppkőbarlangnál szebb és nagyobb. Egyik bejárata magyar területen van és így a barlangon át lehet menni Csehszlovákiából Magyarországra.

A fővárosi és vidéki sajtó képviselői Aggteleken. A magyarországi Kárpátgyesület keleti osztálya meghívására a sajtó képviselői e hó 22-én, vasárnap megtekintik az Aggteleki barlang jolsvafői új bejáratát és a csodaszép paradicsomnak nevezett új barlangrészt. A fogadtatás körül itt Gömörben a Hevessy-család egyik lelkes tagja és *Siegmeth* Károly, a Kárpátgyesület alelnöke fáradozik, míg a fővárosban *Markó* Miklós hírlapíró földink a ki a Kárpátgyesület megtisztelő megbízását, mely immár négy év óta húzódik — többé már el nem utasíthatta. Eddig a következő hírlapírók és szerkesztők ígérték meg eljövetelüket: *Nemeskéri Kiss* József, (Budapesti Hírlap) *Seffer* László (Magyar Hírlap segéd-szerkesztője) dr. *Kovács* Dénes (Hircsarnok könyomatos szerkesztője.) Dr. *Sziklay* János (Magyar Állam segéd-szerkesztője), *Sivirszky* Antal (Alkotmány) *Wiesner* Sándor (Új Idők segéd-szerkesztője), *Horváth* A. Gyula (Pester Correspondenz szerk.), *Csoór* Gáspár (Fiumei Hírlap s, szerk.) *Hetényi* Kálmán (Tolnai Világlap szerk.), *Nagy* Géza (Pester Lloyd), *Tábori* K. (Pesti Napló), *Széki* Andor (Az Ország), *Bischitz* Béla (Pesti Hírlap), *Frölich* János (Az Ujság), *Lukács* Gusztáv (Egyetértés), *Fehér* Sándor (Magyar Nemzet,) *Herczfeld* Sándor (Neues Pester Journal), *Virág* B. Géza (Ország Világ), *Szöllösi* Zsigmond és *Söpflin* Aladár (Vasárnapi Ujság), *Roóz* Miklós (Magyar Szó), *Magyar* Elek (Magyar Turf), *Péczeli Hirsch* Ferenc (A Nap), *Dénes* János, *Markó* Miklós, *Sánta* Mihály a (Magyarországtól), *Király* László (Esti Ujság), *Hubert* János (Miskolci Napló), *Jelffy* Gyula és *Békei* Odön a (Vasárnapi Ujság és Újidők fényképész munkatársai), *Komáromy* István (Gömör-Kishont), *Komoróczy* Miklós (Rozsnyói Hiradó), és dr. *Császár* Mihály a (Sajó-Vidék) főmunkatársa. A fővárosi ujságírók *Markó* földink vezetésével a program szerint 22-én, vasárnap reggel érkeznek Tornaljára, a honnan a barlang megtekintésére indulnak. Egy órakor az emléktábla leleplezése történik meg. Utána ebéd a régi bejáratnál. Aggtelekről indulás Tornaljára d. u. 5 órakor. Mint értesülünk, a Kárpátgyesület ez alkalommal a megyei közélet előkelőségeit is meghívta Aggtelekre, hol ezuttal, a mint említettük, az új bejárat emlékére egy márványtáblát lepleznek a Kárpátgyesület tagjai. A helyszűke miatt ezen barlangünnepen csak a meghívott vendégek vesznek részt, miután az ellátást a vendégeknek bizonyos nehézségek közt lehet eszközölni a barlang szerény berendezésű menházánál.

Jancsi és Juliska mézeskalácsos bódéja és férfidivat, míg a vörös és lila termekben a karácsonyfa díszítésül szolgáló művészi csecsebecsék, gyermekjátékok, Marionett-színház és modern művészi speciálítások nyertek elhelyezést. A bazar három napig marad nyitva és senkit sem kényszerítettek a vásárlásra. A rendezési munkálatokat száz tagból álló leánysereg teljesíti s annak vezetését a Leányegyesület részéről Fleischl Sándorné elnök, Schwarzh Stefi és Strasser Margit társelnökök, míg a Nemzeti Szalon részéről D é r y Béla igazgató eszközlik.

— **Miss Le Neve perujtást kér.** Londonból jelentik: Miss Le Neve Etel a mai lapokban nyilatkozatot közöl, hogy befogja bizonyítani Crippen ártatlanságát. Amerikából sokan ajánlkoztak neki tanukul, akik Crippen kivégzése óta látták Crippennét. A nyilatkozat azzal végződik, hogy miss Le Neve, mikor elbucszott a halálraítéllettől a siralomházban, megesküdt neki, hogy nem nyugszik, míg ki nem deríti ártatlanságát. Ha Crippen nem lett volna szentül meggyőződve róla, hogy felesége él, akkor elvette volna őt feleségül.

— **Szerelmi dráma Makón.** Makóról jelentik: Nagy részvétet keltett városszerte egy fiatal szerelmes pár tragédiája. Jó József, jómódu makói gazda 17 éves hasonnevű fia a tánciskolában megismerkedett Gyüge Mariska 14 éves leánnyal. A gyerekek egymásba szerettek, házasságról azonban köztük szó sem lehetett, már koruknál fogva sem. A fiatal gyerekmber rábeszélte Gyüge Mariskát, hogy ha már egymáséi nem lehetnek az életben, egyesítse őket a halál. Az éjjel 11 óráig együtt mulattak a táncmulatságon. A táncszertem bezárása után a legény hazakisérte a leányt és elbucsztak egymástól. A legény arra kérte a leányt, hogy még pár pillanatig maradjon vele. Csókolj meg még egyszer, — kérte a legény és mikor a leány gyanútlanul átölelte, a legény hirtelen betömte a leány száját zsebkendővel, majd elővette revolverét és kétszer a leány halántékába lőtt, ki nyomban holtan esett össze. Azután önmaga ellen fordította a fegyvert és szívenlőtte magát. A zaira elősiettek a házbeliek, de ekkor már mindketten holtan heverték az utcza kövezetén.

— **Vérongzás a vasutállomáson.** Kaposvári levelezőnk írja, hogy szombaton este nagy riadalmat okozott a vasuti állomáson egy részeg kocsis véres garázdálkodása. Kalmár Istvánt, az «Erzsébet»-szálloda kocsisát, több rendbeli szabálytalanság miatt a szolgálatból elbocsátották és azért bosszút forralt Kovelesik István portás ellen, mert azt hitte, hogy az árulkodott rá. Mikor szombaton este Kovalcsik a vasuti állomás előtt az omnibuszról leszállt, Kalmár, aki a sötétben ott leselkedett, hirtelen előugrott és a kezében tartott éles késsel tízenegy szurást ejtett rajta. Az állomáson várakozó hordárok és kocsisok rávetették magukat a dühöngő emberre és csak nehezen tudták megfékezni. Az eszméletlen állapotban levő portást súlyos sérüléssel beszállították a kórházba, Kalmárt pedig a rendőrség letartóztatta.

— **Gyászrovat.** Olay Lajos volt országgyűlési képviselőt és karczagi körjegyzőt ma délután temették el a kerepesi-temető halottasházából. A 48-as függetlenségi kör képviselőtében Fürster Aurél országgyűlési képviselő, a Csemegi Asztaltársaság képviselőtében dr. Gosma Zsigmond főszervező és Hecitsy Pál országgyűlési képviselő jelentek meg.

Vályi Kalas Andor, magyar államvasút mérnök, 31 éves korában, a Borsod vármegyei Szalonk községben meghalt.

Dézsi Bálint, birtokos, Háromszék megye törvényhatósági bizottságának tagja, 57 éves korában Kézdivásárhelyen meghalt.

Molnár Emil, a márapócsi Szent Bazil rendház tagja, 29 éves korában, Budapesten meghalt. Holttestét Máriapócon helyezték örök nyugalomra.

André Jenő, a Miskolczi Takarékpénztár ügyvivő igazgatója 41 éves korában Miskolcson meghalt.

Kerekes Vilma tanítónő, 19 éves korában Kecskeméten meghalt.

Benedek Ignác, bitai ref. lelkész 78 éves korában Bitán meghalt.

Kugler Ede, gyógyszerész, Brassó város képviselőtestületének tagja, 68 éves korában, Brassóban meghalt.

Zádor Ervin dr., 33 éves korában, Debreczenben meghalt.

Id. Szinóczky János, nyug. tanító, aki a népnevelés terén 41 évig nagy érdemeket szerzett, 74 éves korában, Szarvason meghalt.

Nyitrai Aurél, a zimonyi vasuti állomás főnöke, 58 éves korában, Zimonyban meghalt.

Makray Dénes, a kolozsvári nemzeti színház egyik kitűnő művésze, Kolozsváron meghalt.

Garay Lajos, nyug. kórházi gondnok, 60 éves korában, Szegeden meghalt.

Protivinszky Henrik főerdész december 9-én hosszas szenvedés után Fonyban meghalt.

Pulyai Zsigmond, az Édeskuty L. cég tisztviselője, december 10-én életének 32-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

— **A pestis terjedése Kelet-Ázsiában.** Szentpétervárról jelentik, hogy Karbinban, a Fuzjadin nevű kínai negyedben legutóbb kitört a pestisjárvány, miért is az orosz kormány rendeletére katonai csapatok körülrzárolták ezt a városrészt. A körülrzárolás végrehajtása előtt óriási pánik tört ki a kínai lakosság körében. A kínaiak egyik része, köztük számos pestisbeteg is, el akart menekülni a körülrzárolás elől. A pestisjárvány egyébként főleg Zizikar-Khailarban erősen szedi áldozatait. Itt a katonaság közt is nagyon sok megbetegedés fordult elő. Az ottani hatóságok rendeletére a színházi előadásokat beszüntették; a bankok és egyéb pénzintézetek szintén zárva vannak. Különösen nagy az elkeseredés az orosz kereskedők ellen, akik a járványtól való félelmükben bojkottálják a kínai üzletembereket. Az orosz kormány a járvány megszüntetésére irányuló intézkedések végrehajtására Sabolotny moszkvai egyetemi tanárt küldötte ki Kelet-Ázsiába.

— **Az oroszországi kolera áldozatai.** Pétervárról jelentik nekünk, hogy a hivatalos kimutatás szerint a kolerajárvány kitörése óta Oroszországban 216,034 ember betegedett meg és 100,918 ember halt meg koleraiban.

— **Örökségi pör egy Velasquez-festmény eladása miatt.** Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy Illés pármái herceg képtárában nemrég egy eredeti Velasquez-festményt találtak, amely IV. Fülöp spanyol királyt ábrázolta, és amelyet a herceg azután egy angol műkereskedő tulajdonába bocsátott kétmillió koronáért. Bécsből jelentik most nekünk, hogy a képeladás nyomán, a pármái hercegi család többi tagjai pörrel támadták meg Illés herceget. A felperesek kereset szerint ugyanis az a festmény a legértékesebb műdarabok egyike volt, amelyet a hercegi család 1859-ben, Róbert pármái herceg képtárának felosztása alkalmával meg tudott menteni. Amikor azután tíz évvel később a család feje, Róbert herceg meghalt, akkor a híres festményt teljesen jelentéktelen becsárral vették fel a hagyatéki leltárba, és végül a hagyatéki felosztásakor a Velasquez-kép a herceg 21 gyermeke közül, Illés herceg birtokába jutott. Illés herceg eleinte maga sem ismerte a festmény valódi értékét, de amikor a képtár látogatói utóbb felvilágosították a festmény eredeti volta tekintetében, akkor jóakarói tanácsára sietett azt értékesíteni. Így azután a hercegi család többi tagjai, Illés herceg anyja, és a herceg testvérei is megtudták a kép óriási értékét, és mint hogy az örökös eladási összegre igény tartottak pörrel támadták meg a herceget. A Velasquez-festmény ügyében a hagyatéki tárgyalást előreláthatólag már a legközelebbi időben megtartják.

— **Az agyteleki barlang látogatottsága.** A magyarországi Kárpátgyűlés érdemes ügyvivő alelnöke: Siegmeth Károly összeállította a barlang látogatottságára vonatkozó múlt évi kimutatást. E szerint a barlangot 1910. évben 1264 turista kereste fel. Ezek közül 115 látogató Budapestről, 1122 Magyarországon több részből ment a barlangba, azonkívül 12 osztrák, 10 német, 4 Oroszországból és 1 Svájcából. A barlangon végig haladt 609 turista vagyis az összes látogatók 48,2 százaléka a turisták közül 710 az új, 554 a régi bemenetnél kezdte meg a barlang megtekintését. Az első látogató április 18-án, az utolsó október 21-én jött; 9 tanintézet eszközölt tanulmányi kirándulást a barlangba és pedig 30 tanár vezetése alatt 289 tanulóval. 1881. évtől kezdve, amidőn a Kárpátgyűlés vette azt kezelésébe, összesen 21.088 turista volt a barlangban.

— **Az agyteleki barlang látogatottsága.** A magyarországi Kárpátgyűlés érdemes ügyvivő alelnöke: Siegmeth Károly összeállította a barlang látogatottságára vonatkozó múlt évi kimutatást. E szerint a barlangot 1910. évben 1264 turista kereste fel. Ezek közül 115 látogató Budapestről, 1122 Magyarországon több részből ment a barlangba, azonkívül 12 osztrák, 10 német, 4 Oroszországból és 1 Svájcából. A barlangon végig haladt 609 turista vagyis az összes látogatók 48,2 százaléka a turisták közül 710 az új, 554 a régi bemenetnél kezdte meg a barlang megtekintését. Az első látogató április 18-án, az utolsó október 21-én jött; 9 tanintézet eszközölt tanulmányi kirándulást a barlangba és pedig 30 tanár vezetése alatt 289 tanulóval. 1881. évtől kezdve, amidőn a Kárpátgyűlés vette azt kezelésébe, összesen 21.088 turista volt a barlangban.

— **A Magyarhoni Földrajzi Társulat barlangkutató bizottsága** Siegmeth Károly elnöklésével ülést tartott, amelyen bizottsági ügyek tárgyalása után Vargha György főgimnáziumi tanár a novii barlangról tartott előadást. Ezután Horositzky Henrik osztálygeológus a Kiskárpátok néhány barlangját ismertette.

— **A debreczeni Csokonai-kör irodalmi**

vül számos fogoly halt meg a kancsukaütések alatt. A diákok a napokban nagy gyűlést tartottak az egyetemen, de a rendőrség behatolt a terembe és szétverte a diákokat. Az előadásokat egyelőre beszüntették.

— **Széchenyi Géza gróf vadászszerecsétlensége.** Székesfehérvárról jelentik tudósítónk: Tegnapi csaknem végzetes szerecsétlenség történt Sármentelén Széchenyi Viktor gróf főispán birtokán, ahol hajtóvadászat volt. A hajtóvadászaton Széchenyi Viktor gróf főispánon kívül sógora, Ledebur-Wicheln gróf és bátyja, Széchenyi Géza gróf is résztvett. Vadászat közben Ledebur-Wicheln gróf egyszer olyan szerencsétlenül használta fegyverét, hogy lövése Széchenyi Géza gróftól éppen a balszeme fölött homlokra talált és a gróf összeesett. A súlyosan sebesült gróftól a sármentelei kastélyban ápolják. A homlokába furódott sörétek közül már többet eltávolítottak, hármát azonban még nem sikerült kivenni.

— **Főpásztori körlevelek a népszámlálásról.** Gróf Széchenyi Miklós győri megyéspüspök most adta ki XV. számú körlevelét, melyben felhívja lelkészeit, hogy a népszámlálás alkalmával hűveliket felvilágosítsák és őket az adatok hű és pontos bemondására serkentsék. Ugyanezt az intézkedést tartalmazza gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspöknek a közeli napokban megjelent és István Vilmos szombathelyi püspöknek most sajtó alatt levő körlevele is.

— **A szegedi Széchenyi-szobor.** Szeged város közönsége a Tisza szabályozás megindításának, a nagy Széchenyi Istvánnak 1911. évi június végére az ottani Széchenyi-teren szobrot állít fel. A másfélszerez életnagyságu szobrot Strobl Alajos szobrászművészünk mintázta meg igen sikerülten: a legnagyobb magyar díszmagyarba öltözve áll az emelvényen s emelvényen s emelvényen a Tisza folyó felé; jobbáiban kalpagját, baljában keztyűjét tartja. A már teljesen elkészült agyagmintát Széchenyi István fia, Széchenyi Béla gróf koronaőr e napokban megtekintette s kijelentette, hogy minden tekintetben kitűnőnek és megfelelőnek találja a szobrot és egyúttal gratulált a mesternek, hogy édes atyját oly élethűen örököltette meg. Itt említjük meg, hogy Szeged hatalmas kiterjedésű, gyönyörű piacát, a Széchenyi-teret, a közel jövőben mind a négy szögletén a haza egy-egy nagy fiának szobra fogja ékesíteni. És pedig az egyik szögletén fog állni Deák Ferencz szobra, amelyet Zala György mintáz, a másikon II. Rákóczi Ferencz lovasszobra ifj. Vastagh Györgytől, a harmadikra jut a Széchenyi szobor. Tervbe van azután még véve Mátyás király lovasszobra a Széchenyi-ter negyedik sarkára. A tér közepére végül a király lovasszobrát fogják elhelyezni. Négyöt év alatt mindez elkészül s akkor igazán nem mindennapi művészi látványosság lesz hazánk második nagy városának főtere.

— **A hamiskártyás Metternich gróf.** Berlinből jelentik, hogy ott nem hisznek a Bécsben letartóztatott Wolff-Metternich gróf ártatlanságában. Ez év tavaszán sűrűn érkeztek feljelentések a bűnügyi rendőrséghez Wolff-Metternich gróf ellen, hogy egy nemzetközi hamisjátékos szövetkezetnek tagja és a hírhedt Steinman Gyulával együtt különösen tisztet fosztott ki. A vizsgálat kiderítette, hogy a hamisjátékosok közt van Klimm Béla, alias De la Ramée gróffal együtt Wolff-Metternich Guisbert gróf is. Egy berlini vendégfogadóban volt a hamisjátékosok titkos tanyája és gyakran megfordult köztük Backhaus főhadnagy, aki rendszeren akkor vesztett, ha Wolff-Metternich gróf tartotta a bankot. A főhadnagy veszteségei meghaladták a nyolczvanezer márkát. Az összegekről váltókat adott s mikor a fizetési terminusokat nem tartotta be, a gróf fenyegető leveleket írt neki, hogy feljeleníti ezrede parancsnokságánál. A vizsgálat most végződött be ebben az ügyben és a berlini bűnügyi rendőrség kérésére az országos törvényszék letartóztatási parancsot adott a gróf ellen, akire rábizonyították, hogy iparszer üleg üzi a hamisjátékos. Metternich gróf nemrég vette nőül Valentin Klárát, a bécsi Neue Wiener Bühne színház kedvelt mű-

Azonnal értesítették a dolgról az állomásfőnökséget, ahonnan a rendőrségre telefonáltak. A rendőrség részéről Hudopkó István ügyeletes rendőrfogalmazó és az ügyeletes tiszti orvos jelentek meg a katasztrófa színhelyén.

Az ügyeletes rendőrtisztviselő *Rusznják* János kitiltott csavargót ismerte fel a holttestben. A hatósági vizsgálat megállapította, hogy Rusznják az éjjel részegen botorkált a pályaudvaron, majd, hogy az éjszakára a hideg elől meghuzhassa magát, a meleg szénsalakra feküdt le. A forróság nagyon jól eshetett elgémberedett tagjainak s a részeg ember a belül izzó szénsalaktömegben csakhamar elaludt. Itt a kiömlő szén-gáz álmában valószínűleg elbódította annyira, hogy nem ébredt fel azokra az óriási kinokra, melyeket a forró salakon elszenvedhetett. Mert a még belül folytonosan égő szénsalak alsótestét teljesen összeégette, s felső testén is igen súlyos égési sebeket szenvedett, amelyek következtében — anélkül, hogy felébredt volna — borzalmas halált halt.

Az összeégett hulla iszonyu büzt árasztott maga körül, de ezt a közeli fűtőházban az éjjel nem érezték, mert az erős szél az ellenkező irányba fújt, s így elhajtotta a rettenetes büzt.

A hullát a köztemető halottas kamrájába szállították.

A hatóságok megindították a vizsgálatot.

HIREK.

Kassa és Abauj-Torna idegenforgalma.

Kassa, ápr. 13.

A Magyarországi Kárpát-egyesület Keleti Osztálya tavaly elhatározta, hogy városunk és vármegyénk idegenforgalmának emelése s így közvetve kereskedelmünk és iparunk élénkítése végett megírattja Kassa és Abauj-Torna utirajzát akként, hogy abban ne csak a természeti szépségek, hanem a történelmi emlékek és népviseletek is kellő méltatásra találjanak. Az így készült utirajzot aztán Magyarország minden nagyobb városában, nemkülönben a külföldi gócpontjain is, vetített képekkel kísérvé, felolvastatja s ez által nem kicsinylendő munkát végez abból a célból, hogy szűkebb hazánkat minél több idegen keresse fel.

A szép cél megvalósítása s a szükséges fényképfelvételek költségeinek fedezhetése végett is kérvénnyel fordult Abauj-Tornamegye és Kassa sz. kir. város törvényhatósági bizottságaihoz, mely a két

municipium első tisztviselőjének, dr. *Puky* Endre alispánnak és *Éder* Ödön polgármesternek hatóságos közbenjárására pénzbeli segítyt is megszavazott a jelzett célra és pedig a megye 300, a város 200 koronát.

Erre a Keleti Osztály lankadatlan buzgalmu alelnöke, *Siegmeth* Károly nyug. államvasuti igazgatóhelyettes, ki páratlan buzgalommal szolgálja a magyar turisztika ügyét, részint saját maga eszközölt sikerült fényképfelvételeket, részint pedig a múlt ősszel itt Kassán rendezett amatőr-fotografiai kiállításnak e tárgy körébe vágó szép felvételeit válogatta össze, különösen az ugynevezett Szigma-társaságnak (dr. Pocsátkó Géza, Simkó Gusztáv, Lévay István, Zakariás Sándor, Maurer Endre, Benczur Vilmos, Sárosi Vendel és ifj. Korányi Károly) műveit. Összesen 140 képet állított így össze Siegmeth, amelyek közül 26 színezett. A legsikerültebbek közé tartoznak a hernádszoroszi, a jászói, a szádellői, a ránci és a szalánci felvételek. A kisérő szöveget szintén Siegmeth írta. Ez a határozott célt szolgáló utirajz kerül felolvasásra jövő szombaton, a hó 16-án, esti fél hét órakor a megyeház nagytermében, a Kárpát-egyesület kassai választmányának elnökének, dr. *Ötövényi* Nagy Olivérnek az előadásában. Hisszük, hogy a város közönsége ezt a belépődíj nélküli felolvasást, melynek szép képeit *Halmos* Viktor premontrai főgimnáziumi tanár fogja vetíteni, érdeme szerint méltányolja s meghallgatja azt, mely eszközökkel dolgozik a Kárpát-egyesület idegenforgalmunk emelésén.

— **Közgyűlés.** A »Kassai Társalgási Egylet« (Kaszinó) 1910. évi április hó 17-én délelőtt 11 órakor saját helyiségében rendes évi közgyűlést tart a következő napirenddel: 1. Elnöki megnyitó. 2. Igazgatói évi jelentés és a számadások előterjesztése. 3. Költségelőirányzat megállapítása 1910. évre. 4. Számvizsgáló bizottság választása. 5. Jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése. 6. Esetleges indítványok, melyek 5 nappal előbb nyújtandók be.

— **Dalos ügyek.** Mint már említett tettünk róla, a Magyar Dalosegyesületek Országos Szövetsége vasárnap tartotta Budapest központi városháza termében dr. *Bárczy* István polgármester elnöklésével rendes évi közgyűlést, melyen a vidéki dalos egyesületek részéről 47 tagegylet képviselője jelent meg. A közgyűlés mindvégig emelkedett hangulat mellett folyt le, azonban a napirend legfontosabb pontja: az alapszabályok módosítása, levétetett a napirendről, miután a tervezett fontos ujtásokat a vidéki egyletek még

nem tárgyalták le. A reform tervezethez általánosságban első sorban *Lekly* Gyula, mint a kassai dalegylet elnöke szólott s azon ujtást, mely szerint ezentul országos ünnepélyek csak öt évenként mindig a fővárosban rendeztessenek, a szövetség működése pedig a kerületi beosztások keretében tartandó ünnepségekre háruljon, — támogatta, de az ellen, hogy a szövetség nemzetközi versenyeket rendezzen, mint a magyar nemzeti dal kulturájával s a szövetség kitűzött céljával össze nem férő ujtás ellen határozott állást foglalt, amihez a vidéki képviselők szintén hozzájárultak. Fel-szólt azon beosztás ellen is, hogy a felvidéki kerület Pozsonytól Máramarosszigetig, az egész északnyugati és északkeleti felföldet foglalja magában s a földrajzi beosztás szerint kettéválasztani kívánta Pozsony és Kassa székhellyel. Ezek után a javaslat fölötti döntés egy később megtartandó rendkívüli közgyűlésre halasztott. Egy másik kiemelkedő pont volt a Sztojanovits országos kar-nagy által előadott Liszt-ünnepély tervezete, melyet egyhangulag elfogadott a közgyűlés, melynek értelmében 1911-ben, mint Liszt Ferenc születésének századik évfordulóján nagyszabású dalos-ünnepség lesz Budapesten. A közgyűlés többi pontja sablonos volt. Végül a tisztujítás következett, mely szerint a választmányba Kassáról beválasztották *Gerlóczy* Béla jelzálogbanki vezérigazgatót, mint a Zenekedvelők dalkörének egyik társelnökét.

— **Népünnepély a tüdőbetegek javára.** A kassai könyvnyomdászok eddigi szokásukhoz híven, ez éven is egy nagyszabású népünnepélyt tartanak május 15-én pünkösdi első napján a Lajos-forrásnál, melynek jövedelme évről-évre gyarapítja azt az összeget, melyből a tüdőbeteg nyomdászoknak egy üdülő helyet szándékoznak létesíteni s amelyre már is szép összeg gyűlt egybe. Bár ismerjük technikai munkatársaink évről-évre a legkitűnőbb sikerült mulatságaikat, azonban a magyaranyu előkészületekből már most is megállapíthatjuk, hogy az idej mulatságuk sokkal impozánsabbnak, nagyobb sikerűnek ígérkezik még az eddiginél is. A díszes kiállítású meghívók szétküldését a rendezőség már megkezdte. Tekintve a jótékony célt, tombola-tárgyakat és felülfizetéseket bármely nyomda személynete elfogad.

— **Női kalapok alakítása és díszítése.** Kellemes hírt közlünk a hölgyközönséggel. *Friedrich* *Mari*ka elsőrangú fővárosi divatár-szó, Budapest, VI. Vörösmarty-utca 73., a legutolsó divat szerint, olcsón és gyorsan díszít, alakít bármiféle női kalapot. A hölgyközönségnek nem szükséges a főváros-

ból új kalapot venni, a legrégebb kalap is vadonat új kalapként, iz-lésesen, fővárosiasan díszítve kerül ki műterméből. Elegendő pár ma-gyarzó sor kíséretében a kalap beküldése. Levelekre készséggel és díjmentesen válaszol.

— **A fővárosnak egyik legfontosabb egészségügyi intézménye** dr. *Batizfalvy* *István* Zoltán egyet. tanár, Pestvármegye tb. főorvosá-nak fogorvosi intézete (Károly, körut 3.) A fővárosnak ezer joggal egyedülinek mondható intézményé-nek, melyben évtizedeken keresztül sok ezer fogbetegség kezelte-tett, csakis e célra teljesen átala-kitott helyiségei a közegészségügy és operatív kívánalmainak megfele-lően a legmodernebbül vannak berendezve. Évek óta jól begyako-rolt műtői az igazgató személyes közreműködése mellett egész nap reggel 8-tól este 7-ig nyujtanak biztos segítyt a fogfájás kinzó be-tegsége által gyötörteknek. Az in-tézet laboratóriummal és technikai műhelyvel van összekötve, hol a legjobb rendszerű műfogpótlások készülnek és minden kellemetlen-ség nélkül helyeztetnek be. Mér-sékelt árak. Levelekre az intézet készséggel válaszol.

— **A kassai nemzeti munkapárt** végrehajtó bizottsága tegnap dél-után gyűlést tartott, amelyben el-határozták, hogy a mai naptól per-manenciában marad és intenzíven hozzálát a pártszervezés munká-lataihoz. A párt helyisége a Schalkház szálló első emeleti kistermében lesz, ahol naponta d. u. 6 órától 8 óráig a pártvezetőség tagjai tar-tózkodni fognak s itt a nemzeti munkapárt tagjai a párt szervezé-sére és a választásra vonatkozó mindennemű felvilágosítást kapnak.

— **Gázolt a gyorsvonat.** A hét órai budapesti gyorsvonat véres kerekkel rohogott be tegnap este a kassai állomásra. Csány és Bárca között ugyanis nagy szerencsétlen-ség történt. A gyorsvonat a zsebesi őrház mellett elütött egy a sineken áthaladó embert, a kerekék át-mentek rajta, lábait és fejét a tör-zsétől teljesen elmetstették. Az elgázolt azonnal szörnyet halt. Személyazonosságát eddig a kellő vizsgálat hiányában nem sikerült megállapítani. Körülbelül a javító-intézet növendékei közül való, mert kék egyenruhát viselt. Az osztály-mérnökség vezetője és a vizsgáló-bíró ma délelőtt utaztak ki Csányba a szerencsétlenség színhelyére, hogy a vizsgálatot megejtsék.

SZINHÁZ és MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerdán, A kis cukros.

Csütörtökön, Komlóssy Emma első vendégfelléptével: Táncos hu-szárók.

Pénteken, Komlóssy Emma má-sodik vendégfelléptével: Varázke-ringó.

DIE

AGGTELEKER HÖHLE

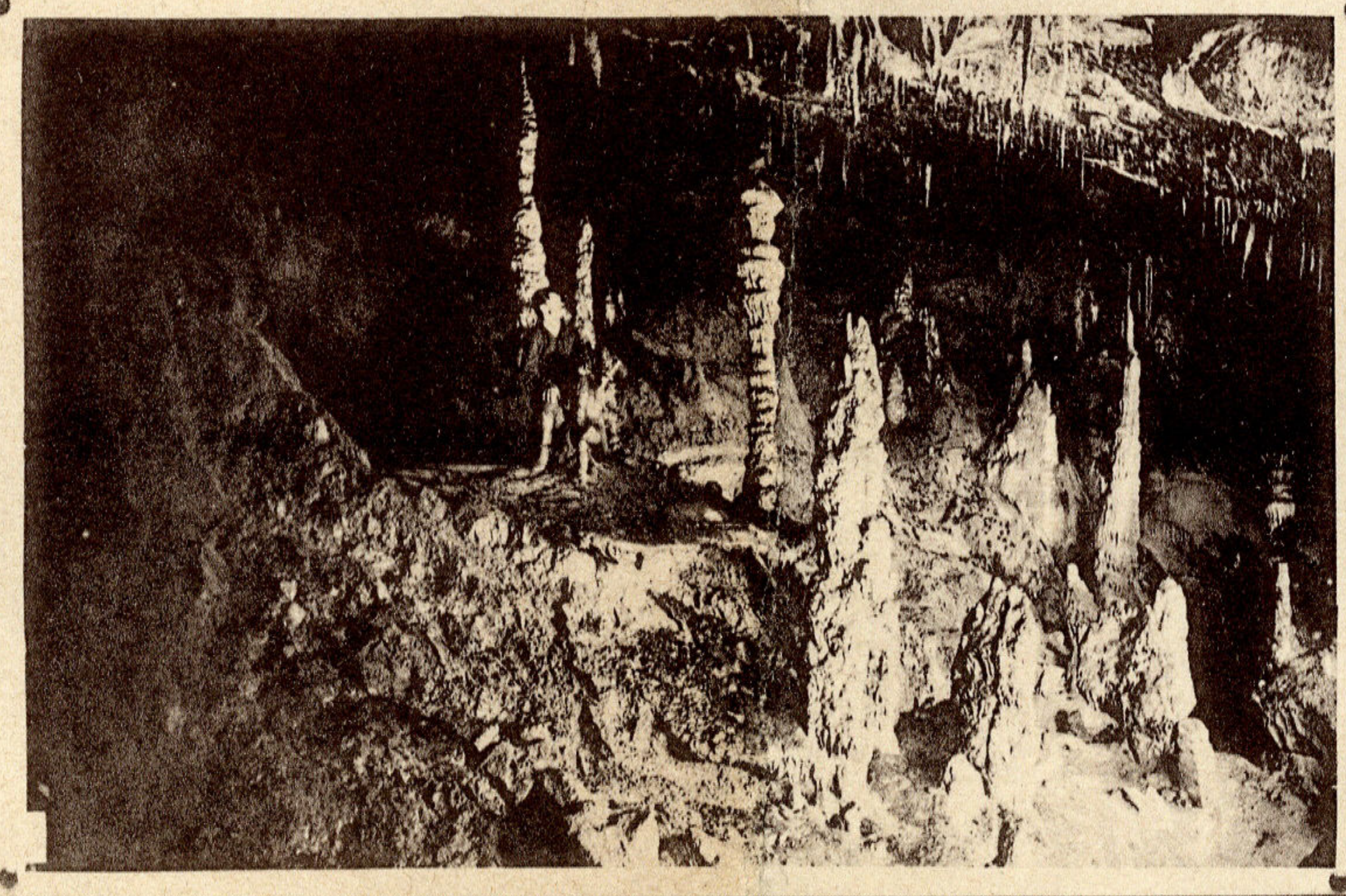
(BARADLA)

KÖNIGREICH UNGARN, COMITAT GÖMÖR

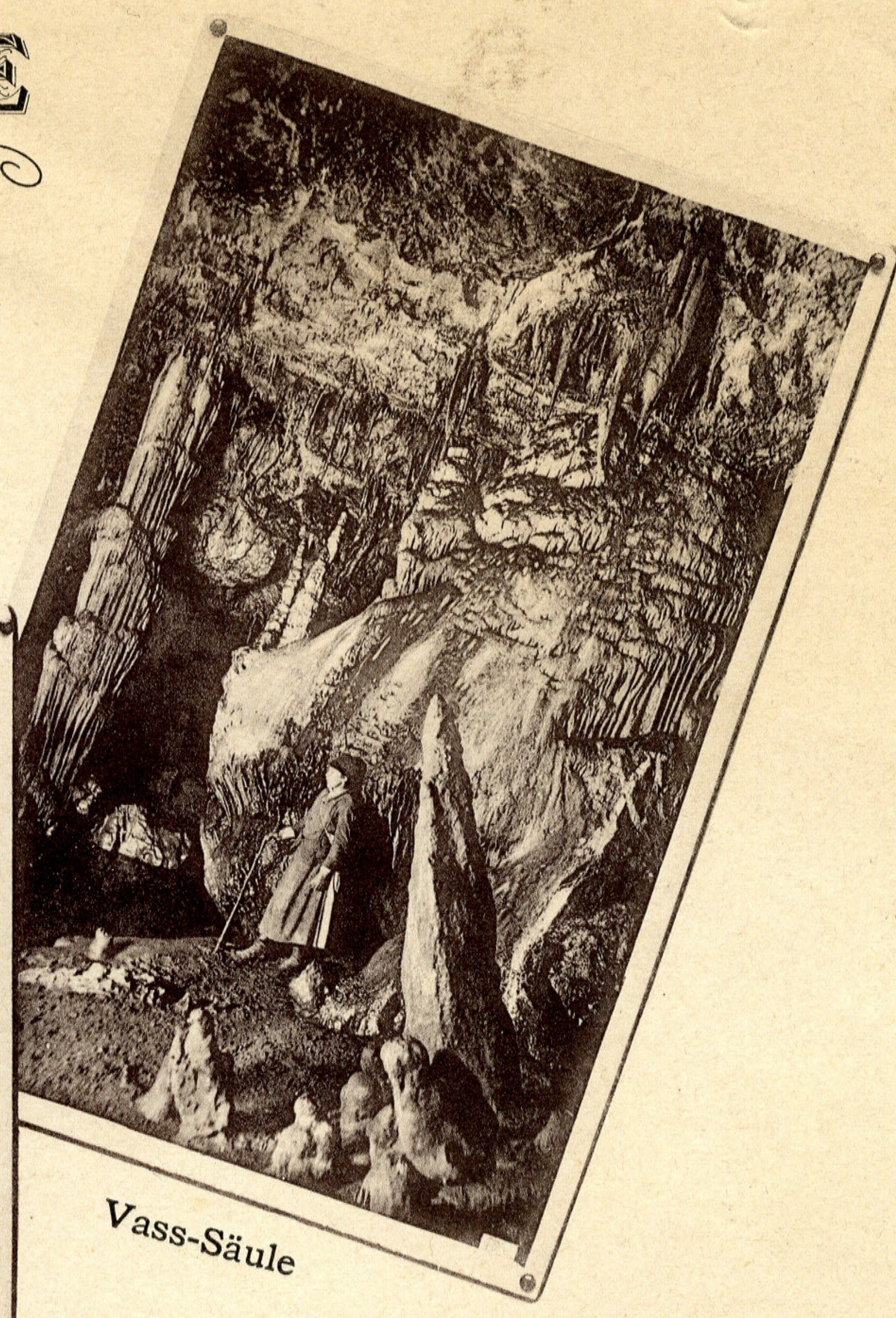
DIE GRÖSSTE TROPFSTEINHÖHLE EUROPAS.

Die Orgel Pluto's

Türkische Moschee

Vass-Säule

Lichtdruck von KARL DIVALD'S SOHN in Eperies.

Die Aggteleker Höhle

auch *Baradla* genannt, ist die grösste und sehenswerteste Höhle Europas. Die Länge der bisher bekannten Gänge beträgt 8700 Meter, wovon 5797 Meter auf den Hauptgang entfallen. Von den Seitengängen werden das *Beinhaus* mit einer prähistorischen Begräbnisstätte, die *Fledermaushöhle*, das *Paradies* und die *Rettighöhle* besucht. Besonders bemerkenswerth sind die ungeheueren Hallen und die zahlreichen, prachtvollen Tropfsteingebilde; in erster Linie der 25 Meter hohe, am Fusse 8 Meter dicke *astronomische Thurm*, die Alabastersäule, die hängenden Gärten der Semiramis und das *Paradies*.

Eisenbahnstationen:

Tornalja für Touristen von Budapest. Wagenfahrt zur Höhle 1½ Stunden.

Pelsőcz für Touristen von und nach Dobsina. Wagenfahrt zur Höhle 1½ Stunden.

Szin-Perkupa für Touristen von *Kassa*, *Torna* und aus dem *Alföld*. Wagenfahrt zum neuen Eingang der Höhle 1½ Stunden.

Die Höhle besitzt 2 Eingänge: der *alte Eingang* liegt westlich vom Dorfe Aggtelek, 15 Minuten entfernt neben der nach *Pelsőcz* führenden Strasse; der *neue Eingang* befindet sich östlich vom Dorfe 30 Minuten entfernt, neben der nach *Jósafő* und *Torna* führenden Strasse; derselbe wurde durch die Section Ostkarpathen hergestellt und dadurch den Touristen der Rückweg erspart.

Touristenhaus. Dieses befindet sich beim alten Eingang und wohnt hier der Höhlenführer Johann Klanicza. Zwei möblierte Gastzimmer stehen den Touristen zur Verfügung, beim Führer sind Speisen und Getränke zu haben, nach dem im Speisezimmer affichirten Tarife.

Beim neuen Eingang wohnt der 2. Höhlenführer Faix, welcher auch der deutschen Sprache mächtig ist. Hier steht den Touristen auch ein Zimmer zur Verfügung, welches jedoch für Übernachtung nicht eingerichtet ist. Der *Besuch der Höhle* wird am besten beim neuen Eingang begonnen und kann die Besichtigung auf dreierlei Weise durchgeführt werden:

a) *Schwächere Touristen* gehen vom neuen Eingang zum astronomischen Thurm und zurück; dann vom alten Eingang bis zum kleinen Saal und in das *Paradies*. 3 Stunden Höhlenwanderung.

b) *Geübtere Touristen* gehen vom neuen Eingang bis zum astronomischen Thurm und durch die Höhle zum alten Eingang. 6 Stunden Höhlenwanderung.

c) *Sehr ausdauernde Touristen* gehen vom alten Eingang durch die ganze Höhle und beim neuen Eingang hinaus. 8 Stunden.

Den von der *Hohen Tatra* kommenden oder diese besuchen wollenden Touristen wird folgende *Ruudreise* anempfohlen:

1. *Tag*: Poprád-Kassa. Besichtigung von Kassa. Übernachtung.

2. *Tag*. Kassa-Torna, Szádellőer und Ajer Thal, Tornaer Ruine; Übernachtung in *Torna*.

3. *Tag*. Mittelst Eisenbahn nach *Szin-Perkupa* und von hier mittelst Wagen zum neuen Eingang der Höhle. 1½ Stunden. Besichtigung der Höhle. Mittagessen beim alten Eingang. Wagenfahrt nach *Pelsőcz*, per Bahn nach Dobsina. Übernachtung.

4. *Tag*. Straczenaer Thal, Eishöhle, Poprád.

Taxen. Wagen von *Torna* nach Szádellő 1 fl. Abends wieder zurück oder von Aj nach Torna 2 fl.

Wagen von *Szin-Perkupa* nach *Aggtelek* 3 fl.; wieder zurück 4 fl. Ein Steierer Wagen ohne Federn 2 fl. und 3 fl. Diese Wagen besorgt der Ortsrichter von *Szin*: *Szalóczy István*.

Wagen von *Torna* nach *Rosenau* 5 fl.; von *Tornalja* nach *Aggtelek* 4 fl. und zurück 6 fl. Von *Aggtelek* nach *Pelsőcz* 3 fl.

Eintrittsgebühr in die Aggteleker Höhle per Person 50 kr., Führertaxe 2 fl., Gepäckträger 1 fl.

Ein Führer kann höchstens eine Gesellschaft von 5 Personen führen; eine grössere Gesellschaft müssen 2 Führer begleiten. 1 Kerze 10 kr. Magnesiumdraht 5 kr. per Stück.

1 Bett im Touristenhaus 50 kr.

Die Beleuchtung der Höhle mit Fackeln oder das Anzünden bengalischer Flammen ist strenge verboten. Ebenso das Abbrechen von Tropfsteinen.

Auskunft erteilt: der geschäftsführende Vicepräses der Section *Karl Siegmeth*, Oberinspector der kgl. ung. Staatsbahnen in Debreczen.

Eisenbahnfahrten zur Höhle:

Von *Budapest* über *Hatvan*, *Füle*k, *Bánréve* nach *Tornalja*.

Eilzüge: Abfahrt von *Budapest* 7⁰⁰ Früh und 3⁴⁵ Nachmittags.

Ankunft in *Tornalja* 1⁰⁹ Nachm. und 9³⁵ Abends.

Personenzug: Abfahrt von *Bpest* 9²⁰ Früh, Ankunft in *Tornalja* 5⁴⁰ Nachm.

Fahrpreise: Eilzug I. Cl. fl. 10⁵⁰, II. Cl. fl. 7[—],

Personenzug I. Cl. fl. 8¹⁰, II. Cl. fl. 5⁴⁰, III. Cl. fl. 3⁵⁰.

Von *Debreczen* aus dem *Alföld* über *Miskolcz* nach *Szin-Perkupa*:

Abfahrt von *Debreczen* 8²⁵ Früh, Ankunft in *Szin-Perkupa* 4¹⁰ Nachm.

Fahrpreise: I. Cl. fl. 6⁹⁰, II. Cl. fl. 4⁵⁵, III. Cl. fl. 2⁸⁵,

oder über *Miskolcz*, *Bánréve*, *Tornalja*:

Abfahrt von *Debreczen* 8¹⁰ Abends, Ankunft in *Tornalja* 5⁵⁹ Früh.

Fahrpreise: I. Cl. fl. 7²⁰, II. Cl. fl. 4⁸⁰, III. Cl. fl. 3[—].

Von *Kassa*, *Sáros*, aus der *Hohen Tatra* über *Torna* nach *Szin-Perkupa*: Abfahrt von *Poprád* 8⁴⁰ Früh, von *Kassa* 1²¹ Nachm.

Ankunft in *Szin* 4⁵⁷ Nachm.

Fahrpreis von *Poprád* I. Cl. fl. 6²⁰, II. Cl. fl. 4¹⁰, III. Cl. fl. 2⁴⁵,

„ „ *Kassa* I. „ „ 2[—], II. „ „ 1³⁰, III. „ „ —⁷⁰.

Von *Dobsina*, aus der *Eishöhle* und der *Hohen Tatra* nach *Pelsőcz*:

Abfahrt von *Dobsina* 3¹⁵ Früh, 12⁰⁶ Mittags, 6³⁵ Abends,

Ankunft in *Pelsőcz* 5¹⁷ „ 2⁰³ Nachm. 8⁵⁴ „

Fahrpreise: I. Cl. fl. 1²⁰, II. Cl. fl. —⁸⁰, III. Cl. fl. —⁵⁰.

Section Ostkarpathen des ung. Karpathen-Vereines.

— **Ásatások az aggteleki barlangban.** Az aggteleki barlangban a barlangkutató bizottság által eszközölt ásatásokról a következő jelentést kaptuk: A barlangkutató-bizottság a barlang talaját fedő kulturréteg rendszeres föltárását a barlang Pitvar nevű részében kezdte meg, de tervbe van véve mindazon ágak átkutatása, amelyekről báró Nyáry Jenő régebbi ásatásai kétségen felül beigazolták, hogy azok lakóhelyül, vagy legalább ideiglenes menedékül és temetőül szolgáltak. Az új ásatás remélhetőleg feleletet ad ama kérdésekre is, amelyeket csak részben oldottak meg a régebbi kutatások, mint pl. a diluviális ember ott tartózkodásának kérdését. Az eddigi munka a diluviálistól élesen elváló alluviális rétegek átkutatására szorított, ezek együttesen másfél méter vastag kulturréteget képeznek s alsó részükben az újabb kőkorból származó maradványokat tartalmaznak. Érdekesek ezek közül az edénytöredékek, amelyeknek felületén, csigavonalakban vagy meanderekben kanyargó változatos és leleményes szalagos diszítés kigyózik. A rétegek felső része a bronzkor végéről származó emlékeket tartalmazott, feketére fényezett vagy graphittal fényesített diszes edények töredékeit, csinos bronztükrök, diszes bronzkarika s egy bronzkés kísérte ezt a keramikai anyagot. A fölszines leletek között volt néhány töredék, az u. n. «Pogányvárak korszakából» és egy vassarkantyú Árpád házi első királyaink idejéből. Az ásatások jelenleg még folyamatban vannak.

— (Ásatások az aggteleki barlangban.) Az aggteleki barlangban a barlangkutató bizottság által eszközölt ásatásokról a következő jelentést kaptuk: A barlangkutató-bizottság a barlang talaját fedő kulturréteg rendszeres föltárását a barlang Pitvar nevű részében kezdtemeg, de tervbe van véve mindazon ágak átkutatása, amelyekről báró Nyáry Jenő régebbi ásatásai kétségen felül beigazolták, hogy azok lakóhelyül, vagy legalább ideiglenes menedékül és temetőül szolgáltak. Az új ásatás remélhetőleg feleletet ad ama kérdésekre is, amelyeket csak részben oldottak meg a régebbi kutatások, mint például a diluviális embet ott tartózkodásának kérdését. Az eddigi munka a diluviálistól élesen elváló alluviális rétegek átkutatására szoritkozott, ezek együttesen másfél méter vastag kulturréteget képeznek s alsó részükben az újabb kőkorból származó maradványokat tartalmaznak. Érdekesek ezek közül az edénytöredékek, amelyeknek felületén, csiga-vonalakban vagy meanderekben kanyargó változatos és leleményes szalagos diszítés kigyózik. A rétegek felső része a bronzkor végéről származó emlékeket tartalmazott, feketére fényezett, vagy graphittal fényesített diszes edények töredékeit, csinos bronztük, diszes bronzkarika s egy bronzkés kísérté ezt a keramikai anyagot. A fölszines leletek között volt néhány töredék, az ugynevezett «Pogányvárak korszakából» és egy vassarkantyu Árpádházi első királyaink idejéből. Az ásatások jelenleg még folyamatban vannak.

A fővárosi sajtó és a turista ügy. Mult számunkban részletesen beszámoltunk barlangjaink nagyszobásu ünnepélyéről. Főleg az aggteleki barlang ünnepélye volt nagyszabású, a hol a Kárpát Egyesület elnöksége és Gömör és Abauj-Torna megyének számos előkelősége a legszivesebb vendégszeretettel fogadta a sajtó képviselőit. A vendéglátó egyesületet és vármegyét azonban kellemetlenül érintette, hogy éppen a legnagyobb, vagyonilag legjobban álló fővárosi napilapok, a Budapesti Hirlap a Pesti Napló, a Pesti Hirlap, a Neues Pester Journal bámulatos közönnyel megligálták a Kárpát egyesület hivatalos jellegű meghívóját és Markó Miklós hirlapíró főrendezőnek többszöri személyes meghívását. Különösen feltűnt a vidéki sajtó érdeklődésével szemben az említett lapoknak, főleg a Budapesti Hirlapnak a magyar turisztikával szemben mutatott közönye. Ez utóbbi lap 45 munkatársa közül csodálatosképen egyetlen egynek sem volt egy napi ideje az eredeti tudósítások beszerzésére, így történt azután, hogy bár *Sztankovics Károly* dobsinai tanár 150 soros táviratott küldött a mult heti nagyszabásu jégünnepélyről, a B. H. mindössze 10 közönbös sort küldött. Az aggteleki barlang felvirágoztatása nemzeti ügy és a sajtónak hazafias kötelessége, hogy a magyar közönséget a kisebb jelentőségű adelsbergi barlangtól elterelje, s a B. H. csodálatos módon megfeledkezik eme feladatáról. A megérkezéskor érdekes párbeszédnek voltunk tanui. „Hol a 35 fővárosi ujságíró?” kérdezte *Siegmeth Károly* Kárpát egyesületi alelnök *Markó Miklós* főrendezőtől. „A legtekintélyesebb lapok — válaszolt a főrendező négy heti minden utánjárásom dacára neg-

ligálják az ügyet. Azt hiszik, én pénzért rendezem az ügyet, s hirlapírókat nagyon bajos ennek ellenkezőjéről meggyőzni.“ A hiányzó lapok Aggteleken és dobsinán jelenlevő számos előfizetője előtt nehezen lehetett megmagyarázni a lapoknak a turisztika iránt való közönyösségét.

— Az aggteleki barlang régiségei. Az aggteleki barlangban a barlangkutató bizottság által eszközölt ásatásokról a következő jelentést kaptuk: A barlangkutató bizottság a barlang talaját fedő kulturréteg rendszeres föltárását a barlang Pitvar nevű részében kezdte meg, de tervbe van véve mindazon ágak átkutatása, amelyekről báró Nyáry Jenő régebbi ásatásai kétségen felül beigazolták, hogy azok lakóhelyül, vagy legalább ideiglenes menedékül és temetőül szolgáltak. Az új ásatás remélhetőleg feleletet ad ama kérdésekre is, amelyeket csak részben oldottak meg a régebbi kutatások, mint pl. a diluviális ember ott tartózkodásának kérdését. Az eddigi munka a diluviálistól élesen elváló alluviális rétegek átkutatására szoritkozott, ezek együttesen másfél méter vastag kulturréteget alkotnak s alsó részükben az újabb kőkorból származó maradványokat tartalmaznak. Érdekesek ezek közül az edénytörések, amelyeknek felületén, csigavonalakban, vagy meanderekben kanyargó változatos és leleményes szalagos diszítés kigyózik. A rétegek felső része a bronzkor végéről származó emlékeket tartalmazott, feketére fényezett, vagy graphittal fényesített diszes edények töredékeit, csinos bronztükrök, diszes bronzkarika s egy bronzkés kísérte ezt a keramikai anyagot. A felszínes leletek között volt néhány töredék, az u. n. „Pogányvárak korszakából” és egy vassarkantyú Árpád házi első királyaink idejéből. Az ásatások jelenleg még folyamatban vannak.

— Nagy villamoskatasztrófia. Fort Wayneből (India) jelentik: A városi közuti vasut két vonata ma összeütközött. Ez alkalommal harminc ember életét vesztette.

— **Az aggteleki barlang új folyosói.** Európa e legnagyobb cseppkőbarlangja, a melyet a hivatalos felmérések szerint eddig csak nyolc kilométer hosszúságban ismertek, egy újabb hosszú folyosó feltárásával ugy nagyság, mint szépség tekintetében erősen meggyarapodott, s most már tul fogja szárnyalni az amerikai u. n. Mammuth-cseppkőbarlangot is Hazánk e természeti nevezetességét husz év óta a Keleti Kárpát-Egylet kassai osztálya kezeli élén *Siegmeth* Károly nyug. máv. főfelügyelővel, a ki ritka gondnal és szakértelemmel foglalkozik az egykor annyira elhanyagolt barlanggal. Siegmeth főfelügyelő ez idén nagyszabásu kutató, illetve robbantásokat eszközöltet a barlang eddig ismeretlen harmadik ágazatában, melyet a köznép Róka- vagy Ravaszlyuknak nevezett el. E részben ismeretlen ágat eddig csak néhány merész kutató vizsgálta nagy nehézségek között és csodásan szép fehér és vöröses színt játszó függő cseppköveket talált a terem nagyságu üregekben. Siegmeth főfelügyelő most dinamirobbantásokkal az összes alacsony átjárásokat kibővítetti, a patakokat bányászok segítségével áthidaltatja és reméli, hogy megtalálja a barlang ugynevezett bűdőkői ágának végét is, a hol a turisták nagy örömmre megcsináltatja a harmadik kijáratot is. Ugyancsak ez idén feltárják a barlang Retekág nevezetü részét is. Ez idén nagyszabásu biztosító munkálatokat is végeztek, ugyanis a fából álló 330 lépcsőt vassinekkal látták el. Mint értesülönk, ezidén július 22-én (vasárnap) a Keleti Kárpát-Egyesület a budapesti sajtó képviselőit meghívja a barlang jósvafői nagyszabásu lejáratainak és az új ágazatoknak bemutatására, mely alkalommal a barlangnál házi ünnep keretében több emléktáblát lepleznek le.

Lap: _____

Megjelent: _____

Debreceni F. Ujság
1931 aug. 7.

— Gyönyörű cseppkőbarlangot találtak a magyar-cseh határon. Prágából jelentik : A Narodni Politika közli, hogy Pelsőcnnél cseppkőbarlangot fedeztek fel, amely minden más felvidéki cseppkőbarlangnál szebb és nagyobb. Egyik bejárata magyar területen van és így a barlangon át lehet menni Csehszlovákiából Magyarországra.

Előkelő vendégek. A „Kárpát“ egyesület képviselőjében megjelent küldöttség *Siegmeth* Károly m. á. vasuti igazgató-helyettes, ügyvivő alelnök vezetésével folyó hó 10 én délelőtt tisztelgett főispánunknál és alispánunknál. Az alelnök helyett, ki a magyar nyelvet teljesen bírja ugyan, de kiejtése idegen, *Fülöp* Károly váltag. és az egyesület ügyésze, kassai ügyvéd beszélt, mindkét helyen fejtegetvén az egyesület célját és miszsióját, különösen kiemelvén, hogy vármegyénk mily gazdag természeti szépségekben, s hogy az aggteleki barlang, a melyre oly sok gondot fordít az egyesület, nagyon megerdemelné a tömegesebb látogatást, a melyhez előkelő körök közbenjárását kéri fel. Ajánlja a fő- és alispán meleg figyelmébe a pártolást. Mindkét helyen a küldöttség a legszivesebb fogadtatásban részesült és azon ígérettel távoztak, hogy ezt a nemes ügyet igyekezni fognak fejleszteni. A vendégek ebédre a vármegye, illetve az alispán, vacsorára pedig a főispán vendégei voltak. Név szerint: *Ruffy* Pál miniszteri tanácsos, *Siegmeth* Károly m. á. vasuti igazgató-helyettes, ügyvivő alelnök Debreczen; Kassai *Polinszky* Emil nyug. államvasuti főfelügyelő, a kassai osztály elnöke; *Nemlaha* György váltag., kassai táblabíró; *Fülöp* Károly váltag, ügyész Kassáról; *Gedeon* Jenő tornamegyei fszbíró, az aggteleki barlang felügyelője; *Burger* István vasuti főmérnök, egyleti titkár; *Gamma* Rezső távirdamérnök Debreczenből; ezenkívül a vendégek sorában láttuk: *Lukács* Géza vármegyei főjegyzőt, *Molnár* József ügyvédet, dr. *Löcherer* Tamás igazgató főorvost, *Loysch* Ödön főgimn. igazgatót, dr. *Wallentinyi* Dezső és *Pásztor* Gyula tanárokat, *Komáromy* István lapunk szerkesztőjét, *Lovass* Árpád gondnokot és *Lokcsánszky* Lajos várnagyot. A vendégek csak a késő éjjeli órákban osztottak szét és másnap reggel távoztak, kiemelve, hogy Rimaszombat igen kedves kis város.

Ibos János, Hujber József, Ivanik György, Cseh János, Andrik András, Id. Rohák András, Liptai László, Id. Runyay József, Králik József és Gondkievics Ferencz.

Jótekonyczélú előadás. Az idegen, porosz származású, de érzésében, sőt nyelvében is megmagyarosodott magas állású magyar államvasuti főtisztviselő, a turisztikának lelkes híve: a magyarországi Kárpátgyesület k. k. o. ügyvivő alelnöke: *Siegmeth* Károly máv. igazgatóhelyettesnek f. hó 10 én megtartott jótekonyczélú előadása minden tekintetben szépen sikerült. Szépért, jóért lelkesedő, a nemes czélokot pártoló közönségünk méltányolva az ifjuság nagy barátjának és Kárpátjaink őszinte tisztelőjének szép szándékát és az egy. prot. főgimnázium diszes, hatalmas tornacsarnokát már 6 órakor teljesen megtöltötte. — *Loysch* Ödön főgymn. igazgató talpraesett, meleg szavak kíséretében bemutatta az előkelő közönségnek az előadót, a kit riadó éljenzés üdvözölt. — Megkapó látványt nyújtott a hatalmas termet színültig betöltő diszes közönség, amint a pompásan el- sötétített teremben a közepén felállított skioptikon misztikus fényétől behintve, mint egy ember tapadt tekintetével az északi falon feltámasztott óriási fehér vászon erősen megvilágított fénykörére, melyen egymásután tűntek elő adott jelre a szebbnél szebb vetített képek. Természeti kincsekkel pazarul megáldott vármegyénk büszkesége, az egész földkerekségének ugy nagyságra, mint népességre eddigelé másodiknak elismert cseppkőbarlangja: az *aggteleki* barlang, a *Baradla* jelent meg a figyelemmel gyönyörködők szemei előtt legszebb alakulataival, rejtélyes s még kellőleg fel sem kutatott mélységes folyosóival, mesésen szép cseppkőképződményeivel. — Az ügyesen nagy szakértelemmel megírt szöveg nyomán — melyet *Wallentinyi* Dezső dr. főgymn. tanár olvasott fel — a Kárpátgyesület által 1890 ben megnyitott Józsafoi új bejárónak 330 lépcsőjén indultunk képzeletben a csodásan zengő barlangba s bejártuk a páratlan hatású Világítótornyot, Semiramis függőkertjeit, Plutó palotáját, a Poklot, a Paradicsomot, a Nagy és Kis templomot stb. stb. Félórai kalandozás után a régi bejáratnál és a Kárpátgyesület által emelt menedékháznál váltunk el a

viznek, a földnek, a mésznek e csodálatos remek alkotásától és a barlang buzgó gondozójától *Baksay* Dániel ref. lelkész bátyánktól, akit, lovait hajtva pompás kép mutatott be s a kinek megjelent alakját lelkes éljenzés fogadta. Öt percnyi szünet után *Pásztory* Gyula főgimn. tanár érczes, erőteljes hangon olvasta tovább Siegmeth innen még érdekesebb utleírását, mely a sziliczei, majd a tornai fensikokon vitt keresztül. Krasznahorka, Szád-vár, Torna stb. híres-nevezetes Bebek várak regényes mentén vitt az ut. Régi történetek, mondák elevenedtek fel lelkünk előtt. Közben benéztünk a sziliczei jég- és cseppkőbarlangba, a Csengőlyuk, Vecsembükki zsomboly stb. cseppkőbarlangokba: a felső Trias-kornak ez egyidőből való mészkő-alakulataiba: töböreibe. Majd a jászói monostor régi, regés falai, szép parkja, halastava s végül Kassa: a Felvidék e rohamosan fejlődő metropolisa tüntek elő éles, tiszta vetített képekben gazdag műemlékeikkel. Félnyolczra járt az idő, midőn a tanulságos, szép előadás véget ért. Zugó tapsvihar, éljen jelezte a közönség meglegedését és az ifjuság háláját a nemes emberbarát iránt, a ki az előadás egész jövedelmét a gimn. kirándulási alapra ajánlotta fel. Világítási, teremrendezési költségek levonásával több, mint 110 korona jutott a jótékony célra. Ebből a tanári testület 50 koronát Siegmeth-előadás jövedelme czimén az alaphoz csatolt, a többi összeggel pedig *Schmidt* Artur VII o. jeles tanulónak szorgalmas, jó viseletét jutalmazta meg, elvivén őt a gimn. velencei tanulmány utjára. Legszebb eredménye ez az előadó nemes intencióinak, ki tőlünk messze szülőhazájába távozott, hogy hirdesse új hazájának természeti szépségeit s terjessze édes hazánkban az idegenforgalmat. — A magyarok Istene vezérelje, áldja meg őt!

1936 május 23, szombat

A kormányzó megtekintette az aggteleki cseppkőbarlangot

Jósvafőről jelentik: Horthy Miklós kormányzó Áldozócsütörtökön ünnepélyes keretek közt nyitotta meg az aggteleki cseppkőbarlang villanyvilágítással ellátott részeit. Az ünnepélyes megnyitáson jelen volt Darányi Kálmán földművelésügyi miniszter, a miniszterelnök helyettese, Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter, Bornemisza Géza iparügyi miniszter, Winckler István kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, a vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjében Tárca-Felicides Román miniszteri tanácsos, vitéz Sényi Hugó altábornagy, vegyesdandárparancsnok, vitéz Borbély-Maczky Emil, Patay Sámuel és Lukács Béla főispánok, Szentimrey Pál és Bónis Aladár alispánok, Halmai Béla miskolci polgármester, Senn Ottó, a MÁV. elnökgazgatója és még igen sok társadalmi előkelőség, köztük Bethlen Istvánné grófné.

A kormányzó gépkocsin érkezett a barlang jósvafői bejáratához. A magyarországi összes turistaegyesületek képviselőjében megjelent 120 turista felsorakozva várta s mikor soraik között elhaladt, lelkesen megéljeneztek. Zsitvay Tibor a Turista Szövetség nevében üdvözölte az államfőt.

A magyar turistaság bizik abban, hogy a turista-ideálok is meg fognak valósulni, mindenekfelett pedig megvalósul a legnagyobb magyar turistaideál: a régi Nagymagyarország turistaemlékeinek visszaszerzése.

A kormányzó megköszönte a fogadtatást és örömét fejezte ki, hogy életében először megtekintheti ezt a szép természeti kincset. Ezzel a villanyvilágításos részt a nagyközönség számára megnyitottnak jelentette ki. Ezután kíséretével megtekintette a barlangnak jósvafői villanyvilágítással ellátott részét s többször elragadtatásának adott kifejezést a barlang szépségei felett. Az „óriások terménél“ Zsitvay Tibor a terem egyik kiemelkedő pontján beszédet intézett a kormányzóhoz és engedélyt kért arra, hogy ezt a termet a kormányzóról nevezhessék el. A kormányzó engedélyt adott erre. Ezután Darányi Kálmán földművelésügyi miniszter kihirdette, hogy ezt a gyönyörű barlangtermet ezentul Horthy Miklós-teremnek nevezik.

A kormányzó ezután visszatért a jósvafői kijáratához. A menedékház terrasán villásreggelen vett részt, majd autón a barlang aggteleki bejáratához ment. Itt Cholnoky Jenő egyetemi tanár rövid előadást tartott a barlang keletkezéséről, majd a kormányzó Cholnoky Jenő és Keszler Hubert vezetésével megtekintette a barlangnak ezt a kivilágított szakaszát is.

Nagykunság

Lap: ~~.....~~
Kisújszállás aug. 8.

Hatalmas cseppkőbarlangot fedeztek fel a Felvidéken. Prágából jelentik: A Narodni Politika írja, hogy Pelgöcnél cseppkőbarlangot fedeztek fel, amely sokkal nagyobb és szebb, mint a többi felvidéki barlang. Egyébként az újonnan felfedezett cseppkőbarlangról nevezetes, hogy egyik bejárata Csehországban, a másik pedig Magyarországon van és így a barlangon keresztül át lehet menni Magyarországból Csehországba.

Nemzeti Újság

Lap: _____

1931 aug. - 6.

Megjelent: _____

— (Uj, nagy cseppköbarlangot találtak a Felvidéken, amelynek egyik kijárata magyar részre esik.) Prágából kaptuk a hirt: A Narodni Politika jelentése szerint Pelsőcénél cseppköbarlangot fedeztek fel, amely minden más felvidéki cseppköbarlangnál szebb és nagyobb. A barlang egyik bejárata magyar területen van s így a barlangon keresztül át lehet menni Csehszlovákiából Magyarországra.

— **Utszélről.** Nagyon tudom becsülni azokat az embereket, akik ha valami szép eszmének a szolgálatába szegődnek, amellet kitaratnak.

Százfelé kapkodó, ideges korszakunkban megritkultak az ilyen *kitartó emberek* Megritkultak. de nem pusztultak ki.

*

A volt debreceni helyettes üzletvezető, az immáron nyugalmazott főfelügyelő, *Siegmeth bátyánk* is ezeknek a kitartó emberek kemény seregébe tartozott: sőt tartozik ma is.

Sokan mosolyogták a derék, kedves öreg urat, midőn látták az ő rajongó szeretetét a magyar föld szépségei, népének különlegességei iránt; mert ha a magyar föld természet világával és szépségeivel foglalkozhatott Siegmeth bátyánk, kész volt felejteni még a vasutat is, amelynek szolgálatában öregedett meg.

*

Egész vagyotéró fényképfelvételei voltak Magyarországnak különböző és különböző gyönyörű vidékeiről. Igaz szeretettől eltelt nyilvános előadások keretében, vetített képekkel mutatta be, ösmertette a magyar földnek legkedvesebb, legbájosnbb vidékeit. Nemcsak itthon apostolkodott, de a külföldre is eljárogatott és eljárogat ma is Siegmeth bácsi, ottan is dicsőíti a magyar föld szépségeit. Ottan is érdeklődést ébresztett és az igazságnak megfelelő ösmereteket terjesztett hazánkról, nemzetünkről, ahol eladdig csak képtelen ráfogások alapján foglalkoztak velünk, az — ázsiaiakkal.

*

Ennek a szerény öreg urnak, Siegmeth bátyánknak tartozik némi hálával a magyarság.

A kitartó férfiú — imhol — magas életkorában is hív az első eszményéhez. A magyar föld szépségeiért ma is sorompóba áll az öreg bajnok. A nemzetközi orvos kongresszus programjából olvastuk, hogy az előadók között ott szerepel Siegmeth bátyánk is. Szeptember harmadikán, péntek este 7 órakor a Nemzeti Muzéumban, ösmerteti és vetített képszorozattal bemutatja a Vág völgy és a Magas Tatra csodáit...

Debreceni ösmerősei és tisztelői nevében szeretettel köszöntjük a lelkes öreg bajnokot. Leghivőbb és leggavalerább széptevőjét a magyar föld szépségeinek.

— Ünnepe az aggteleki és dobsinai barlangban. A Magyarországi Kárpátegyesület keleti osztálya régóta készül arra, hogy a budapesti sajtó képviselőinek bemutassa az aggteleki barlang ugynevezett „Paradicsom” nevű új ágazatát, valamint a 336 lépcsőzetből álló impozáns új lejáratot. A bemutatás a jövő hó folyamán végre megtörténik, s arra a Kárpátegyesület már legközelebb kibocsátja a meghívókat. A vendégek indulása Budapestről július 21-én, szombaton este a 11 órai miskolczi vonattal történik meg; érkezés Gömör-Tornallyára reggel 5 órakor, ahonnan a vendégek kocsin mennek a két óra távolságra fekvő barlanghoz. Érkezés után reggeli és pihenő lesz, majd kétfelé oszlik a vendégek csapata. Az egyik csapat három órát, a másik öt órát szán a csodás cseppkövek kincses barlangjának megtekintésére. A társaság a barlang ugynevezett „nagy templom” részében pihenőt tart, hol ez idő alatt Komoróczy Miklós rozsnyói főgimnáziumi tanár ismert etnografus az Aggtelek és vidéke palóczai nevében ékes palócz dialektusban üdvözlő beszédet tart. Utána Turcsányi Olga, a szentpétervári Kazanszki czárszínház primadonnája, aki jelenleg a városligeti szinkör vendége, orosz dalokat, tárogaton kíséri Hanke Oszkár budapesti tárogatóművész. Érdekes, hogy ennek a „nagy templom”-nak nevezett barlangrésznek, mely kétszer olyan nagy mint a Vigadó nagyterme, pompás akusztikája van; egyúttal történeti nevezetességű hely is; ugyanis ebben az óriási méretű barlangüregben táborozott 1849 február 5-én Schlick tábornok és táborkara, midőn a sereg Kassa vidékéről átvonult Aggteleken, s a röppant hideg elől éjszakára idemenekült. A barlang megtekintése után a vendégek ebédhez ülnek. Visszautazás Aggtelekről illetve Tornallyától délután 5 órakor történik, s a vendégek a tíz órai gyorsvonattal már a fővárosban vannak.

BUDAPEST

Telefon: József 362—66

~~PESTI NAPLÓ (BUDAPEST)~~

Lap: ~~.....~~
1931 aug. 6.

Megjelentés: ~~.....~~

— Pelsőcnél cseppkőbarlangot fedeztek fel. Prágából jelentik: A *Narodni Politika* szerint Pelsőcnél cseppkőbarlangot fedeztek fel, amely minden más felvidéki cseppkőbarlangnál szebb és nagyobb. A barlang egyik bejárata magyar területen van, s így a barlangon keresztül át lehet menni Csehszlovákiából Magyarországra.

Pesti Hírlap

Lap: _____

1931 aug. 14.

Megjelent: _____

— **A pelsőci cseppkőbarlang.** Megírta a Pesti Hírlap, hogy a trianoni határon, *Pelsőc* táján egy új cseppkőbarlangot fedeztek fel, amelynek egyik bejárata Magyarországon, a másik pedig a megszállott területen van. E hírünkkel kapcsolatban *Kun József* nyug. ref. lelkész levelet írt hozzánk, amelyben többek között azt írja, hogy harminc évvel ezelőtt, mint pozsonyi diákokgyerek ő már megfordult ebben a barlangban. Több diáktársával ment be a barlangba és alig tette egy pár lépést s egy gyönyörű tó csillogott feléjük. A mennyezeten remek kristálytiszta cseppkőképződmények voltak. Az alagut első terméből számtalan kisebb alagut ágazott ki. Hosszu időt töltöttek a barlangban és csak akkor fordultak vissza, amikor gyertyájuk már fogyófélben volt. *Kun József* szerint ez az *ujjonnan fölfedezett barlang az aggteleki barlang egyik ága.*

Siegmeth Károly előadása.

— Saját tudósítónktól. —

Miskolcz, február 29.

A Koronának zsufolásig megtelt nagytermében vasárnap este 8 órakor tartotta meg Siegmeth Károly, a Kárpát-egyesület elnöke, a debreczeni vasuti üzletvezetőség helyettes üzletvezetője vetített képekkel kísért előadását. A közönség, melynek zöme városunk értelmiségének színejavából és a tanulóifjuság soraiból került ki, mindvégig feszült érdeklődéssel kísérte az előadást, melynek minden mozzanatán meglátszott, hogy a Kárpátok vadregényes vidékének intim ismerője közli velünk impressióit.

Az előadás pontban 8 órakor vette kezdetét. — Élénk éljenzés fogadta Siegmeth Károlyt, aki a valódi tudósok igénytelen egyszerűségével köszönte meg a szivélyes ovációt. Most hirtelen elsötétült a terem a jelenlévő hölgy közönség nem csekély ijedelmére, de már a másik pillanatban látható lett az aggteleki barlang kitünően sikerült térképe a hatalmas méreteivel imponáló vászon ernyőn. És megcsendült Cseh Gusztáv tanár érczes hangja, a ki a felolvasó asztalnál foglalt helyet. Mellette ült Siegmeth Károly, a ki a vetítőkészülék működését dirigálta.

Gyors egymásutánban tűntek most szemünkbe az aggteleki barlang ismert és rejtett szépségei, csudás stalakitjai, a baradlai csontleletek, az Apollo terem, a Siegmeth pihenő, a Radetzky oszlop, a Pluto orgonája, melyet Siegmeth Károly Rákóczi sátrának javasolt elnevezni. A lelkesedés spontán megnyilvánulása

zugott fel a hangos éljenekben, mikor a felolvasó ehez a ponthoz ért.

Kis vártatva Sehindler Viktor mérnök vette át a szót Cseh Gusztávtól és folytatta a szellemes, csevegő modorban tartott, de a mellett tudományos felolvasást.

Semiramis függő kertje, a Niagara vizesés, a Libanon, Diana temploma, Aggtelek község, Krasznahorka vára vonultak most el szemeink előtt és (ki győzné valamennyit elsorolni), 101 képben pompás kis utazást tettünk a Kárpátokban, a nélkül, hogy a legcsekélyebb fáradtságot éreznők. Így jutottunk el Kassáig, Felső-Magyarország emporiumáig, melyet szerző szintén bemutatott.

Ezzel véget is ért a felolvasás és dr. Tarnay Gyula alispán a közművelődési egylet elnöke lendületes szavakban köszönte meg Siegmeth Károlynak élvezetes és tanulságos előadását, mely ebben az idényben az utolsó volt azok között, melyeket a közművelődési egylet rendezett.

Az előadás után a társaság egyrésze ott maradt a Koronán, hol is Siegmeth Károly tiszteletére bankett jellegű vacsorát rögtönöztek.

Siegmeth Károly felolvasása. Siegmeth Károly a Kárpát-egyesület elnöke vasárnap este 8 órakor a Korona-szálló nagytermében előadást tartott az aggteleki barlangról. A felolvasás iránt határtalan érdeklődés nyilvánult 8 órára olyanannyira megtelt közönséggel a nagy terem, hogy a később jövő publikum az előcsarnokból volt kénytelen végig nézni az előadást. A karzaton az ev. ref. felsőbb-leányiskola növendékei foglaltak helyet tanárnők vezetésével. Kevéssel 8 óra után megérkezett Siegmeth Károly, akit Tarnai alispán és Szentpáli István dr. polgármester fogadtak. Magas állványon kifeszített vászonra vetítették az élethű, szép képeket, melyekhez Siegmeth magyarázatait Cseh Gusztáv és Schindler Viktor olvasták fel. 111 művészies, vetített képben és tartalmas ügyes magyarázatokban mutatta be Siegmeth az aggteleki barlang természeti csodáit, Krasznahorka várát, Tornát, a tornai várát, a Szádellői és Áji-völgy szépségeit, Alsó-Metzenzéfet és Stóosz-t, végül pedig Kassát. A közönség nem győzött eléggé csodálkozni a hatalmas méretű vetített képeken s élvezetes előadáson. Az előadás után dr. Tarnai Gyula alispán, mint a közművelődési egyesület elnöke, meleg szavakban köszönte meg Siegmeth Károlynak fáradozását és a nyújtott tanulságos, élvezetes estét. A felolvasás este 10 óráig tartott. Nem mulaszthatjuk el e helyen megemlíteni azt a fejetlenséget és zürzavart, ami a felolvasás után a *ruha tárbán* előfordult. Igen sokan félórahosszáig is könyörögtek, míg kitudták „könyörögni” egy-egy kalapot vagy felöltőt. Addig pedig a léghuzamos, hideg előszobában, fedetlen fővel, felhevülten kellett ácsorogni és várakozni a közönségnek kénytelen-kelletlen. Cél-szerű volna a jövőre több embert alkalmazni a ruhatárban, nehogy ilyen kellemetlenségek forduljanak elő.

DIE GROSSE HÖHLE BARADLA BEI AGTELEK IN UNGARN.

Figur 1 und 2.

Die hier abgebildete Höhle gehört zu den merkwürdigsten Stalaktitenhöhlen, die man bis jetzt kennt, und zeichnet sich besonders durch ihren Umfang und ihre mannichfaltigen labyrinthischen Krümmungen aus, denen man, so wie den darin angetroffenen Gegenständen besondere und zum Theil sehr sonderbare Namen beigelegt hat.

Figur 2 zeigt die Grösse im Grundriss, auf welchen sich zunächst folgende Beschreibung bezieht; Fig. 1 einen Theil derselben im Durchschnitte.

Die bei Nro. 1. befindliche Mündung dieser Höhle, welche bei dem Dorfe *Agtelek*, in der *Gomörer* Gespanschaft in Ungarn, am Fusse eines kahlen, steilen, fast ganz aus Kalkstein bestehenden, Felsen liegt, hat nicht mehr als $3\frac{1}{2}$ Schuh Höhe u. 5 Schuh Breite. Bald aber nach dem Eintritte wird die Höhle geräumiger. Bei Nro. 2. des Risses Fig. 2 zeigt sich zur Linken eine tiefe Felsenspalte. In diese tritt das Wasser durch eine, seitwärts im Berge befindliche kleine Oeffnung. Bei Nro. 3. gelangt man in eine Kammer, wo zwei Wege sich darbieten. Rechts kommt man in eine ziemlich geräumige Kammer bei Nro. 2., wo man den ersten Bach der Höhle erreicht, *Acheron* genannt. Links sich haltend, kommt man zum *Lethe*, einem mit Tropfstein eingefassten und mit klarem Wasser angefüllten Bassin. Bei Nro. 4. ist an der linken, ganz steilen Wand der sogenannte *mosaische Altar*, ein sehr ausgezeichnete großer Tropfstein mit allerhand regelmässigen Figuren im Gothischen Geschmacke. Ihm gegenüber ist der, durch mannichfache Felsenspalten sich windende, Weg zum *Fuchsloche*, Nro. 5., in welchem man den herrlichen Anblick einer Menge von obeliskartigen Felsenmassen hat, welche aus den Trümmern einer grossen Anzahl von andern, nach und nach von der Decke hinabgefallenen, Stücken sich erheben. Im Hintergrunde einer, mit Tropfsteinplatten belegten Fläche erhebt sich eine Gruppe symmetrisch geordneter Tropfsteine, die einen Kirchenaltar vorzustellen scheinen.

Bei Nro. 6. erreicht man eine sehr weitläufige u. hohe Kammer, die *grofse Kirche* genannt. Rechter Hand verliert sich hier der *Acheron* durch offene unzugängliche Klüfte, und links ist der Eingang zu einer Seitenkammer, welche die *Fledermaushöhle* genannt wird, weil eine ungeheure Menge dieser Geschöpfe darin haus't

In der grossen Kirche Nro. 6. sind die Stalaktiten von ungemeiner Schönheit. Einer derselben, der *grofse Altar* genannt, hat eine Umgebung von einer Menge kleinerer Tropfsteinsäulen, welche Statuen gleichen. Diese Höhle verlassend, erreicht man einen zweiten unterirdischen Bach, *Styx* genannt. Dieser bricht links in die Haupthöhle durch eine niedrige Oeffnung ein, durch welche der Zugang zu weitläufigen Seitenkammern eröffnet wird, worauf man bei Nro. 9. in einer äufserst geräumigen Kammer anlangt, welche mit sehr vielen säulenförmigen

Tropfsteinen dicht besetzt ist, vom Beschreiber *Palmyra* genannt, weil er die meisten dieser Stalaktiten vom Muthwillen in schöne Ruinen verwandelt sah.

Hat man von da den Weg zur Haupthöhle Nro. 6. zurückgenommen, so kann man dann durch eine der lieblichsten unterirdischen Promenaden den sogenannten *Blumengarten* bei Nro. 5. besuchen, der so heifst, weil die hier befindlichen Stalaktiten künstlichen Gartenverzierungen ähneln. Hier bietet sich eine bewundernswürdige Aussicht dar. In einer Weite von 150 Klaftern geht die Höhle beinahe gerade fort, mit einer Höhe von 16 Klaftern und einer Breite von 15 Klaftern und darüber. Rechts schlängelt sich der *Styx* und dient zum Führer. Die Wölbung ist mit Tropfstein besetzt. Endlich erreicht man die Stelle Nro. 10., *Parnassus* genannt, einen von herabgefallenen Steinen nach und nach gehäuften Berg, welchen übersteigend man in die mit Nro. 11. bezeichnete Seitenkammer gelangt, wo ein Brunnen, *Hippokrene* genannt, zur Richtung dient. Ueber diesen hinaus erreicht man eine der schönsten Seitenhöhlen, die wegen des gelben Tropfsteins, womit der Boden überzogen ist, die *Wachshöhle* genannt wird. Hier finden sich Stalaktiten von der ausgezeichnetsten Schönheit, schneeweifs von Farbe und beim Lichte von fern sehr strahlend.

Von hier mufs man wieder zurück zur *Hippokrene*, von da weiter zur Haupthöhle, dann weiter gegen Morgen dem *Styx* nach, um bei Nro. 15. einen grossen, wellenartig geformten, Tropfsteinfelsen zu erreichen, der von fern blendend weifs ist. Bei Nro. 13. theilt sich der *Styx* und ein Theil seines Gewässers wird durch ein, in der Wand befindliches Loch abgeführt. Hat man den andern Arm bis in die Gegend bei Nro. 13. verfolgt und dort passirt, so erblickt man grauenvolle Abgründe. Man steigt hier über den, in der Zeichnung angegebenen Berg *Horeb*, wo man dann an *Phlegethon* fortgeht, welcher vielleicht nur der, bei Nro. 13. entwichene, Arm des *Styx* ist. So kommt man in die Gegend bei Nro. 14., wo der links sich fortziehende verhältnissmäfsig hohe Bergrücken endlich, wiewohl schwierig, überstiegen werden kann. Am jenseitigen Fusse dieses, *Moria* genannten Gebirges, kommt man bei Nro. 15. in eine geräumige Kammer, die mit sehr schönen, unbeschädigten Tropfsteinsäulen prangt.

In der Gegend bei Nro. 16. kommt man auf eine kleine, etwas abhängige Ebene, die mit glänzenden Kalkkrystallen ganz überdeckt ist, so dafs sie fast wie ein See in die Augen fällt.

Nach Uebersteigung des Berges bei Nro. 17. findet man die Mündung des Baches in der Gegend bei Nro. 18. mit herabgefallenen Felsentrümmern ganz versetzt. Durch eine Oeffnung links aber erreicht man neue Höhlungen, bis endlich der *Phlegethon* ein ziemlich grosses Wasser bildet, durch welches sich bisher noch Niemand hindurch gewagt hat.

A NAGY BARADLA BARLANG AGTELEKNÉL MAGYARORSZÁGON.

1. és 2. ábra.

Az itt ábrázolt barlang a legkülönösebb stalaktitbarlangok közé tartozik amelyeket jelenleg ismernek és kitűnik különösen terjedelmével és sokirányú labirintikus görbületeivel, amelyeknek, valamint a bennük található tárgyaknak részben nagyon különleges neveket adtak.

A 2. ábra alaprajzban mutatja méreteit, erre vonatkozik a következő leírás; az 1. ábra ennek egy részét mutatja keresztmetszetben.

E barlang 1. sz. nál található bejárata, amely Magyarország gömöri ispánságában levő Agtelek községben, kopár, meredek, majdnem teljesen mészkőből álló szikla tövében nyílik, nem több mint 3.5 lábnyi magasságu és 5 lábnyi szélességű. Nemsokára a bejárat után tágabbá válik a barlang. A 2. sz. metszet 2. számánál baloldalt mély sziklahasadék mutatkozik. Ebbe bejut a víz a hegy oldalában levő kis nyíláson keresztül. A 3. számnál egy üregbe jutunk, ahol két ut kínálkozik. Jobboldalt egy eléggé tág kamrába jutunk a 2. számnál, ahol a barlang első patakját, az Acheront elérjük. Baloldalt tartva a Lethe-hez jutunk, ez egy csepegővízzel telt medence. A 4. számnál a baloldali, egészen meredek falon van az un. Mózes Oltára, egy kiváló nagy cseppkő mindenféle gótikus izlésű szabályos figurával. Ezzel szemben van a számos sziklahasadékon át tekergő ut a Rókalyukhoz, 5. sz. amelyben nagyszerű kilátásunk van számos, a mennyezetről lezuhant sziklatömbök tömegére. Egy cseppkőlemezekkel fedett felület hatterében emelkedik egy szimmetrikusan összeállt cseppkővek csoportja, amely templomi oltárt látszik ábrázolni.

A 6. számnál tág és magas termet érünk el, amit Nagy Templomnak neveznek. Jobboldalt elvész nyitott, járhatatlan szakadékokon át az Acheron és baloldalt van a bejárat egy oldalfülkéhez, amelyet Denevérbarlangnak neveznek, mert itt ezen élőlények tömege tanúszik.

A 6. sz. Nagy Templomban a stalaktitok rendkívül szépek. Egyikét, a "Nagy Oltárt" kisebb cseppkőoszlopok tömege veszi körül, amelyek szobrokra hasonlítanak. Ezt a barlangot elhagyva egy második földalatti patakhoz, a Styxhez érünk. Ez a főbarlangba baloldalról, alacsony nyíláson át tör be, amelyen keresztül egy tág oldalbarlanghoz vezető utat nyitnak, innen a 9. számnál rendkívül tág üregbe

jutunk amely tele van számos oszlopszerű cseppkővel, ezt a le-
író Palmyrának nevezte, mert e stalaktitok legtöbbszörében szép
romokat látott.

Ha innen az utat a főbarlangba, 6.sz. visszafelé megtettük,
akkor a legkedvesebb földalatti sétányok egyikén át az 5.sz.-
nál az un. Virágoskertet leglátogathatjuk, mely azért kapta ne-
vét, mert az itteni cseppkövek kerti díszekre hasonlítanak. Itt
csodálatos látkép kínálkozik. 150 öles távolságban majdnem egye-
nesen folytatódik a barlang 16 öles magasságban és 15 és még
több ölnyi szélességben. Jobboldalt kigyózik a Styx és vezetők-
ként szolgál. A mennyezet tele van cseppkövekkel. Végül a 10.
sz. helynél, amit Parnassusnak neveznek egy lezuhant kőtömbök-
ből alakult hegyet érünk el, amelyen keresztül a 11. szám-
mal jelzett oldalkamrához érünk, ahol egy kut, amit Hippokrene
neveznek, irányul szolgál. Ezen túl a legszebb oldalbarlangok
egyikéhez érünk, amelyet a sárga cseppkő miatt, amely a talajt
fedi, Viasz barlangnak neveznek. Itt kiváló szépségű cseppkövek
vannak, hófehér színűek és már messziről sugároznak a fényben.

Innen újra vissza kell menni a Hippokrenehez, majd tovább
a főbarlang felé, majd tovább keletre a Styx után, hogy a 15.
sz. nál egy nagy, hullámszerűen formálódott cseppkősziklát elér-
jünk, amely messziről vakítóan fehér. A 13. számnál osztódik a
Styx és vizének egy része egy a falon levő lyukon át elvezető-
dik. Ha a másik ágat a 13.sz. tájig követtük és azon tulmentünk,
akkor borzalmas mélységeket látni. Itt a rajzon ábrázolt hegyen
Horeb/ át mászunk ahol a Phlegetonon továbbmegyünk, amely
talán csak a 13. számnál eltűnt Styx ága. Így azután a 14. szám
környékére jutunk, ahol a baloldalt vonuló viszonylag magas
hegygerinc, bár nehezen, de átmászható. E Moriának nevezett hegy-
ség tulsó lábánál a 15. számnál tág üregbe jutunk, amelyet igen
szép, érintetlen cseppkőoszlopok díszítenek.

A 15.sz. környékén egy kis, kissé lejtős síkságra érünk,
amelyet fényes mészkőkristályok teljesen befednek: ez olyan,
mintha egy tavat látnánk.

A 17. számnál levő hegy átmászása után a patak a 18.
számnál levő torkolatát a lezuhant sziklatömbök majdnem teljesen

eltakarják. De egy baloldali nyíláson keresztül újabb üregeket lehet találni, míg végül a Phlegeton egy meglehetősen nagy vizes szakaszt alkot, amelyen keresztül eddig még senkisésem bátorzkodott.